

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Učitelství pro mateřské školy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SPOLEK PRO VOLNÝ ČAS RODINY

Vypracoval: Barbora Doleželová Treuová

Vedoucí práce: Mgr. Hana Švejdová

České Budějovice 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne _____ 2019

Barbora Doleželová Treuová

Abstrakt

Ve své bakalářské práci se budu zabývat volným časem rodiny. Cílem tohoto zájmu je inspirovat a pomoci ke zkvalitnění trávení volného času dětí a celé rodiny.

Teoretická část bakalářské práce vychází z poznatků vývojové psychologie, dále se opírá o vymezení potřeb dle Maslowa a Matějčka.

Definována budou jednotlivá období ve vývoji dítěte. Vzhledem k zaměření mého studia bude středem zájmu dítě od narození do šesti let.

Jsou zde uvedeny dopady, jaké má dnešní uspěchaná doba na dětství dnešních dětí, rodin a společnosti. Primárně se zaměřuji na pohled psychologů, pedagogů a dalších odborníků, kteří v širších souvislostech uvádí zmíněné dopady na vzájemné rodinné i přátelské vztahy.

Jelikož se v teorii setkávám s kritickým pohledem na smysluplné trávení volného času rodiny v dnešní době, což má za následek nespočet negativních dopadů na jedince, rodiny i společnost, tak **praktickou část** věnuji dotazníkovému šetření, které přináší data o volném čase dotazujících se rodin.

Dále zjišťuji zájem o zrealizování spolku pro rodiny s dětmi v obci Netvořice, Středočeský kraj. V přílohách jsou popsány kroky k založení spolku volného času rodiny, který reálně zakládám. Nedílnou součástí je i návrh programu spolku pro trávení volného času tak, aby nabídka odpovídala požadavkům, vzešlých z dotazníkového šetření.

Pro zpracování bakalářské práce bude použita odborná literatura, zúročeny poznatky získané v rámci studia na pedagogické fakultě i zkušenosti z mé praxe.

Klíčová slova: volný čas, potřeby dítěte, rodina, spolek

Abstract

In my final thesis I will be focused on the family's free time. The aim of this interest is to inspire and help to improve the leisure time of children and the whole family.

The theoretical part of the bachelor thesis is based on the knowledge of psychology. It is also taken from hierarchy of human needs by Maslow and Matějček.

In my final thesis I will describe the development of a child from birth to 6 year.

Here are the impacts that today's hurried time have on the children, families and society. Primarily, I focus on the view of psychologists, educators and other professionals who speak about the impacts on family and friendship.

In the practical part will be a survey that brings data about the families free time. It is very important to spending free time together as a family. However nowadays is too fast and people don't have time and they also have other priorities. This has a negative impact on individuals and the families.

I am interested in the realization of the association for families with children in the village Netvořice, Central Bohemia. The bachelor thesis describes the step to establish the family leisure club which I really base. It is possible to find there a program of the association. The club's offer responds to people's demands.

To prepare this final thesis will be used professional literature, all of the knowledge found by study of the Faculty of education and my experience.

Key words: Leisure, child needs, family, association

Poděkování

Tímto velmi děkuji vedoucí mé práce Mgr. Haně Švejdové za odborné vedení, cenné rady, laskavý přístup a podporu při zpracování bakalářské práce.

Obsah

TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1. Dětství.....	11
1.1. Vymezení potřeb dle Malowa.....	12
1.2. Vymezení potřeb dle Matějčka.....	14
2. Jednotlivé etapy ve vývoji dítěte dle Vágnerové	15
2.1. Prenatální období.....	15
2.2. Novorozenecké období.....	16
2.3. Kojenecké období.....	16
2.4. Batolecí věk	17
2.5. Předškolní období	18
3. Význam fungující rodiny pro vývoj dítěte.....	21
3.1. Problémy současných rodin	22
4. Volný čas.....	24
4.1. Historie volného času	25
4.2. Rodina a její volnočasové aktivity	27
4.3. Rizika nedostatku volného času rodiny	30
PRAKTICKÁ ČÁST.....	36
5. Fáze A praktické části: Volný čas rodiny.....	38
5.1. Otázka č. A1: Souhlasíte s úvodním tvrzením o volném čase?.....	38
5.2. Otázka č. A2: Jak tráví vaše rodina společný volný čas v týdnu?.....	39
5.3. Otázka č. A3: Jak tráví vaše rodina společný čas o víkendu?	40
5.4. Otázka č. A4: Jaké oblasti zájmů jsou pro vaši rodinu společné? Může být více odpovědí.	41
5.5. Otázka č. A5: Kolik si myslíte, že jsou rodiny ochotny za trávení volného času měsíčně utrátit?	41
5.6. Otázka č. A6: Jste spokojeni s nabídkou služeb pro rodiny s dětmi v obci/městě, kde žijete?.....	43
5.7. Otázka č. A7: Myslíte si, že zdraví vašich dětí je ovlivňováno také tím, že o volném čase jste spolu a děláte činnosti, které zajímají vaše děti?	44
5.8. Otázka č. A8: Jaký je váš názor na vzrůstající tendenci trávení volného času dětí na PC či u TV?.....	45
5.9. Otázka č. A9: Jak často má vaše dítě přístup k TV nebo PC hrám?	45

5.10.	O	46
Otázka č. A10: Myslíte, že ve vaší rodině jsou aktivity, které byste mohli vymazat jen pro to, abyste získali více času pro vaše děti?.....		
5.11.	O	47
Otázka č. A11: Myslíte si, že když vaše děti budou trávit víc času s vámi, že to má pozitivní vliv na atmosféru ve vaší rodině nyní, ale i do budoucna?.....		
6.		48
Fáze B praktické části: Spolek pro volný čas rodiny v Netvořicích		
6.1.		48
Otázka č. B1: Myslíte si, že spolek pro volný čas rodiny je přínosný pro jednotlivce, rodinu i obec?		
6.2.		49
Otázka č. B2: Jak byste charakterizovali atmosféru mezi lidmi v naší obci?.....		
6.3.		51
Otázka č. B3: Myslíte si, že v Netvořicích chybí dostatek prostoru a výběru programů, kde s rodinou trávit čas a kde se setkávat s dalšími rodinami tak, aby to bylo k potěšení všech členů a tím se podpořila i společenská atmosféra v obci?		
6.4.		52
Otázka č. B4: Byla by vaše rodina z vašeho volného času ochotna věnovat část na aktivity, spojené se členstvím ve spolku? Tj. brigády, příprava společných akcí, podílet se na otevírací době areálu apod.		
6.5.		53
Otázka č. B5: Kdybyste mohli navštěvovat spolek pro rodiny s dětmi, co by měl podle vás zajišťovat, aby vás zaujal a chtěli byste využít jeho služeb? Můžete vybrat více odpovědí.		
6.6.		55
Otázka č. B6: Jaké zájmové kroužky pro děti předškolního věku byste ve spolku uvítali? Můžete uvést více odpovědí.....		
6.7.		56
Otázka č. B7: Jaké zájmové kroužky pro děti mladšího školního věku byste ve spolku uvítali? Můžete uvést více odpovědí.		
7.		57
DISKUSE.....		
7.1.		57
1) Jakým způsobem v dnešní době tráví rodiny volný čas?		
7.2.		58
2) Jaký myslíte, že má společné trávení volného času dopady na děti předškolního věku a atmosféru celé rodiny?		
7.3.		58
3) Jak vnímají lidé spolek, kde by mohli trávit jako rodina společně volný čas?		
8.		60
ZÁVĚR.....		
9.		61
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....		
10.		63
SEZNAM PŘÍLOH.....		

Úvod

Téma Spolek pro volný čas rodiny jsem si zvolila ne náhodou: několik let jsem přemýšlela nad založením takového místa v mém bydlišti a před rokem jsem zahájila na vlastní náklady vybudování spolku včetně zázemí a obsahu.

Protože jsem maminkou 2 dětí, které mají spoustu kamarádů a stýkáme se na různých akcích a kroužcích, pracuji na částečný úvazek ve školce a mám další příležitosti, kde se potkávat s dětmi a jejich rodiči, začala jsem vnímat to, že dospělí rodiče upřednostňují, aby se děti co nejvíce naučily, co nejvíce zabavily, co nejvíce prožily, ale bez maminky, bez tatínka, bez dalších členů rodiny. Dokonce i věkově podobní sourozenci jsou každý na jiném místě v tu samou dobu v rámci volného času.

Po tomto mém poznání jsem se více začala zajímat o dopady toho, co je pro rodinu a děti důležité. Jestli je opravdu tak zásadní, aby předškolní holčička chodila 3x týdně na balet (samozřejmě po příchodu ze školky), byla jednou na plavání a jednou na angličtině. Jestli já tím, že se pro tuto cestu u svých dětí nerozhodnu, je o něco ochuzuji. Několik psychologických článků, pedagogických kurzů, studium na PFJCU i přečtených knih, ale hlavně vlastní zkušenost mne ujistily v tom, že co je pro rodinu nejdůležitější, je prosté, tiché, pomalé, spojující. Je to BÝT SPOLU!

Vnímání dnešní doby pro všechno živé má jednoho společného jmenovatele. Nedostatek času. V historii lidé neměli více volného času, pracovali o víkendech, děti měly obrovské povinnosti. Dnes máme více volna, jaké kdy se v novodobé historii uvádí. Bohužel však s ním neumíme smysluplně nakládat, více volna, jako by znamenalo více aktivit, více problémů, více závazků a proto přináší do rodin uspěchanost a další starosti. Myslím si, že neumíme s časem dobře zacházet, že neumíme odpočívat a že neumíme být spolu. Vnímám to jako zásadní problém ve vývoji dětí a v celoživotním rodinném soužití. Sama se snažím ve své rodině o jiný způsob fungování a mým velkým snem je podělit se o to s přáteli v prostředí, které bude vyzývat ke zklidnění, ke spojení, k prožitku.

Studium volného času bych ráda prohloubila na Teologické fakultě JČU. Uvidím, jak mi čas dovolí.

CÍLE PRÁCE:

- Definovat stručně jednotlivá období ve vývoji dítěte s ohledem na potřeby dětí.
- Zmapovat dopady, jaké má dnešní uspěchaná doba na dětství dnešních dětí, rodin a společnosti z pohledu odborníků.
- Prostřednictvím dotazníkového šetření zjistit, jak rodiny, které jsem oslovila, využívají volný čas a na kolik rodiče vnímají, že společné trávení času je důležité.
- Zjistit v místě mého bydliště, jestli lidé považují spolek pro volný čas rodiny za smysluplný záměr a jestli se poptávka po spolku shledává s úvahami, jež jsou v bakalářské práci uvedeny.
- Popsat kroky k založení spolku včetně návrhu programu spolku pro trávení volného času.

Motto

Odpočín si: pole, které odpočívalo, dává bohatou úrodu.

(Ovidius)

TEORETICKÁ ČÁST

1. Dětství

„Nad zlato dražší klenot jest dítě, ale nad sklo křehčí. Snadno se mu může ublížit a škoda odtud nesmírná.“ (Helus, 2010, s. 51).

Mertin (2011, s. 55) říká, že *„přestože se na první pohled zdá, že malé dítě má velmi daleko k dospělému člověku, že je dlouhou dobu skutečně zcela bezmocné, že bez pomoci dospělých není s to přežít, že jeho dovednosti jsou zanedbatelné, že veškerou svou energii věnuje na růst, hraní, jídlo, spaní a vylučování, je evidentní, že jeho vývojové i vzdělávací potenciality i faktické pokroky jsou ohromné. Nikdy už se toho nenaučíme více než v dětství. Začínáme z ničeho a během pár let zvládneme řeč, osvojíme si vynálezy, na kterých lidstvo pracovalo stovky, snad tisíce let. Naučíme se mluvit, číst, psát, počítat. Je vcelku zbytečné uvažovat, jestli jsou základy osobnosti vytvořené do roka, do tří, do pěti nebo do patnácti let. Mnohem praktičtější úvaha se odvíjí od myšlenky, že okna poznání jsou v dětství zcela otevřená pro podstatnou část podnětů a v průběhu života se postupně uzavírají.“*

Stejný pohled na dítě má i Kořátková (2014), která souhlasí s tím, že počátky dětství nejsou spjaty pouze s naplňováním biologických potřeb, dítě potřebuje a očekává mnohem víc, potřebuje a vyžaduje pozornost, kontakty, komunikaci, podněty. To vše začíná budovat vztahový rámec s nejbližší pečující osobou.

Heckmannová (2016, s. 17) dodává, že *„děti nejsou malí dospělí a jejich potřeby se liší od těch našich. Svět je velký a ohromující a naší zodpovědností je učinit ho bezpečným, srozumitelným a dobrým. Když potom přijde jejich čas, děti dokáží do světa vykročit s důvěrou a přirozenou sebejistotou. Musíme jim být k dispozici a postarat se o to, že až se tam jednou skutečně vydají, podáme jim pomocnou ruku. Nemá smysl se stresovat a pobíhat sem tam, a potom se to dětem snažit vynahrazovat anestetiky zábavy, hraček a televize, jen aby byl svět pro ně zajímavý. Svět je závratně krásný a my budeme schopni to sami znovu objevit, naučíme-li se dívat na svět dětskýma očima místo toho, abychom očekávali, že děti se budou dívat těma našima. Požívají svět svými smysly, ne*

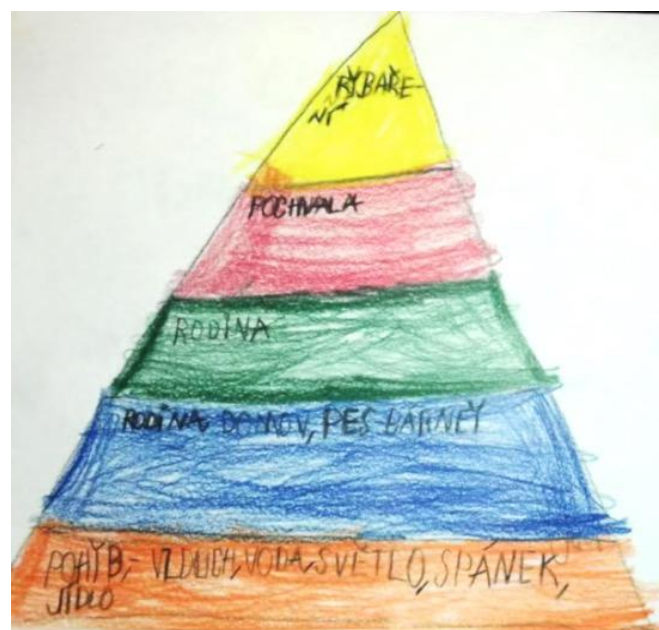
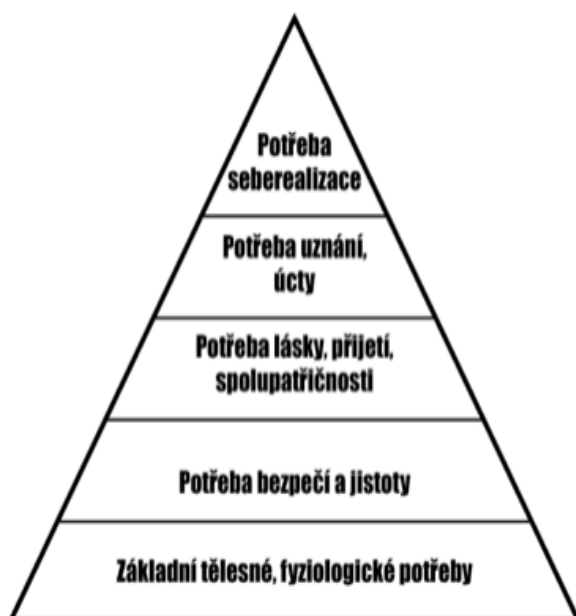
intelektem. Nechápu, proč není čas na to se zastavit a pozorovat broučka a všemi smysly tento zážitek vstřebat nebo proč maminka i tatínek musí tolik pracovat.“

1.1 Vymezení potřeb dle Maslowa

Dle teorie amerického psychologa Abrahama Maslowa vytvářejí lidské potřeby tzv. pětistupňovou pyramidu, kdy je důležité, aby jednotlivá patra potřeb byla naplňována postupně, jedno po druhém. V případě, kdy není naplněno patro první, nemůže být naplňováno, uspokojováno patro druhé.

Svobodová (2010, s. 11) zároveň upozorňuje, že to tak nemusí být vždy. „Někdy se potřeby mohou chovat autonomně, a tak se může stát, že hudební skladatel v zápalu tvorby (tedy sebeuskutečňování) zapomene jíst, pít i spát a tvoří až do úplného vyčerpání.“ Takovou autonomii potřeb lze pozorovat i u dětí, když jsou zcela ponořeny do hry.

- Pyramida potřeb podle Maslowa a Kryštofa 8 let

1) Fyziologické potřeby

- Jídlo
- Pití
- Odpočinek
- Pohyb
- Hygiena
- Sexuální potřeby
- Potřeba tepla, světla, prostoru, kyslíku aj.

2) Potřeba bezpečí a jistoty

- Prostor
- Pravidla
- Hranice

3) Potřeba lásky a sounáležitosti

- Oční kontakt
- Fyzický kontakt
- Soustředěná pozornost
- Pravidla
- Dárky
- Odměna
- Slova

4) Potřeba úcty a uznání

Aby se člověk naučil vážit si sám sebe, potřebuje si všímat, že lidé, kteří jsou s ním v interakci, mu projevují úctu. „Potřebuje vidět sám sebe v sociálním zrcadle, které mu okolí nastavuje, jako člověka milovaného a respektovaného.“ (Svobodová, 2010, s. 27).

5) Potřeba sebeaktualizace a sebeuskutečnění

„Čas dětství je charakteristický obrovským bohatstvím možností a příležitostí růstu a rozvoje (potencialit), kterým bychom my dospělí měli sloužit a nést odpovědnost za jejich rozvíjení a naplňování.“(Svobodová, 2010, s. 31). K tomu je třeba vytvořit podmínky materiální, ale i sociální.

1.2 Vymezení potřeb dle Matějčka

„Docent J. Langmeier odvodil kdysi z našich nálezů u dětí z dětských domovů svou představu čtyř základních psychických potřeb a učinil z nich páteř teorie psychické deprivace. Pojímal je jako určitou obdobu potřeb biologických. Tak jako existují životně důležité potřeby biologické (potrava, teplo, ochrana před úrazem apod.), které musí být plně uspokojeny, aby malé dítě mohlo vůbec přežít, jsou tu i základní životně důležité potřeby psychické, které mají být náležitě a v pravý čas uspokojovány, má-li se dítě vyvíjet v osobnost psychicky zdravou a zdatnou. Dodávám k tomu zpravidla: „společnosti k užítku a sobě k uspokojení“.

Jsou to:

1) Potřeba určitého množství, kvality a proměnlivosti vnějších podnětů.

Přívod podnětů organismu umožňuje, aby byl aktivní. Pro člověka to znamená, že nebude podněty soustavně přetěžován, ani že se nebude nudit.

2) Potřeba určité stálosti, řádu a smyslu v podnětech.

Jinými slovy-smysluplný svět. *„Naplnění této potřeby umožňuje, aby se z podnětů, které k nám prostřednictvím všech našich smyslů přicházejí, staly zkušenosti, poznatky a pracovní strategie. Kdybychom totiž všechno dění ve svém okolí vnímali jen jako náhodné, vznikl by z toho chaos a ničemu bychom se nemohli naučit. Jde tedy o základní potřebu umožňující učení.“*

3) Potřeba prvotních citových a sociálních vztahů, tj. vztahů k osobám prvotních vychovatelů.

Pokud je tato potřeba náležitě uspokojována, dává dítěti pocit životní jistoty a je podmínkou pro žádoucí vnitřní uspořádání jeho osobnosti.

4) *Potřeba identity, tj. potřeba společenského uplatnění a společenské hodnoty.*

„Z náležitého uspokojení této potřeby vychází zdravé vědomí vlastního já. Toto vědomí pak je dále podmínkou pro to, aby si člověk mohl na své vývojové dráze osvojit užitečné společenské role a stanovit si hodnotné cíle pro svá snažení.“

K těmto čtyřem potřebám později Matějček přidal potřebu pátou a to *potřebu otevřené budoucnosti neboli životní perspektivy*. Říká, že *„její uspokojení dává lidskému životu časové rozpětí, což přeloženo do psychologické řeči znamená rozpětí mezi otevřeností a uzavřeností osudu, mezi nadějí a beznadějí, mezi životním rozletem a zoufalstvím.“*(Matějček, 2015, s. 37).

„Je třeba rozumět základním psychickým potřebám dítěte, je třeba rozumět jednotlivým fázím jeho vývoje a navíc je třeba rozumět každému dítěti zvlášť v jeho individualitě a jedinečnosti. Výchova dítěte je tvořivé dílo!“ (Matějček, 2015, s. 7).

2. Jednotlivé etapy ve vývoji dítěte dle Vágnerové

2.1 Prenatální období

Prenatální vývoj je základem pro další vývojové změny. Plynule přechází ve fázi postnatální, která je jeho pokračováním. Vágnerová (2012) uvádí, že to stejné platí i pro interakci mezi matkou a plodem, už ta začíná v tomto období. *„Mezi matkou a plodem se v této době vytvoří určitý komunikační systém, v němž je podíl matky bohatší a diferencovanější, ale i plod je jeho aktivním účastníkem. Reaguje na různé podněty specifickým způsobem a tím podává matce informaci o svých pocitech, resp. potřebách.“* (Vágnerová, 2012, s. 64).

2.2 Novorozenecké období

Novorozenecké období trvá přibližně jeden měsíc.

V této době se dítě adaptuje na nové prostředí.

To, jakým způsobem se novorozenec chová, závisí na jeho biorytmu. Krátké úseky bdění jsou zpočátku vyplněny především aktivitou spojenou s uspokojováním biologických potřeb.

2.3 Kojenecké období

Kojenecký věk trvá od jednoho měsíce do jednoho roku.

Dochází přitom k rozvoji mnoha kompetencí, které jsou stimulovány matkou a jsou předpokladem k postupnému osamostatňování v další vývojové fázi-tj. v období batolecím.

Kojenecký věk bývá definován jako fáze receptivity. Je tím vyjádřena potřeba stimulace a s ní spojená potřeba učení. Uspokojení těchto potřeb je ve značné míře závislé na pomoci a podpoře matky, která dítěti pomáhá zprostředkovat a poznat různé podněty. *„Je zřejmé, že v této době závisí celkový přísun podnětů na adekvátním fungování matky, tj. je sociálně podmíněn.“* (Vágnerová, 2012, s. 72).

Aby mohlo dítě poznávat, je důležité, aby byla uspokojena potřeba citové jistoty a bezpečí. V opačném případě by se kojeneček cítil ohrožen a jeho reakce by byly odmítavé. Rozvoj poznání má sociální základ.

Potřeba jistoty a bezpečí má pro vývoj dítěte klíčový význam.

Teorii citové vazby pojmenoval John Bowlby ve 30. letech 20. Století. Anglický psycholog a psychiatr ve svém pozorování prvotně zkoumal, proč někteří lidé navazují omezené vztahy se svým okolím, proč dochází k narušení psychického zdraví během života. Dochází k závěru, že již rané vztahy, primárně mezi matkou a dítětem, případně jinou nejbližší osobou, předurčují vývoj jedince. Bowlby (2010) definuje citovou vazbu

jako konstrukt vyjadřující trvalé emoční pouto, charakterizované potřebou vyhledávat a udržovat blízkost s určitou osobou, zejména v podmínkách stresu.

„Láska malého dítěte k matce a láska matky k dítěti se považují za samozřejmost jako něco neodlučně spjatého s lidskou přirozeností.“ (Bowlby, 2010, s. 213).

Základní poznatky o emočních prožitcích jiných lidí získává dítě v kontaktu s matkou. Je důležité, zda matka dokáže svoje emoce dávat najevo tak, aby je dítě dokázalo rozlišit.

Sociální stimulace má v tomto období větší význam než jiné podněty, protože uspokojuje základní potřeby dítěte-potřebu stimulace a smysluplného učení, potřebu citové jistoty a bezpečí. V raném věku je saturována zejména matkou.

„Rodina je pro dítě nejvýznamnějším prostředím, které by mělo sloužit nejenom jako zdroj zkušeností, ale i jako citové zázemí. Prožitek jistého a spolehlivého vztahu posiluje schopnost uchovat si vnitřní jistotu a vyrovnanost a vytvořit si převážně pozitivní vztah ke světu i k sobě samému.“ (Vágnerová, 2012, s. 104).

2.4 Batolecí věk

Batolecí věk trvá od jednoho roku do tří let.

Dochází k rozvoji mnoha schopností, dovedností i celé dětské osobnosti. Charakteristické je osamostatňování a uvolňování z různých vazeb.

Celkový vývoj dětské psychiky se projeví i v oblasti emocí, jejich kvality a vztahu k vyvolávajícím podnětům. Významným vývojovým úkolem je udržení emoční rovnováhy v situaci, která navozuje protichůdné emoce. Tento věk je rozhodující pro rozvoj rovnováhy mezi láskou a nenávisí, ochotou spolupracovat a negativistickým odmítáním čehokoli.

„Jak již bylo řečeno, vnímavost matky k emočním prožitkům dítěte zvyšuje i jeho citlivost k těmto projevům a umožní mu nejenom účinnější rozlišování emocí, ale i osvojování kontroly nad nimi.“ (Vágnerová, 2012, s. 148).

Socializace je podmíněna dosažením potřebné úrovně poznávacích procesů a řeči, ale i citovou zralostí a vyrovnaností. Nejpodstatnější část socializačního rozvoje probíhá v rámci rodiny.

Vztahy s vrstevníky určují také zkušenosti se sourozenci.

Na počátku tohoto období bývají vrstevníci akceptováni stejným způsobem jako hračky či jiné objekty. Tyto vztahy se obvykle projevují ve hře.

Pokud dítě doposud prožívá spolehlivou vazbu s matkou, je možná postupná separace. Právě postupné odpoutávání z těsné vázanosti na matku, pronikání do sociálního světa, socializační rozvoj, je typickým pro tuto vývojovou fázi.

Otcovská role není v tomto období jasně vymezená. Otcové poskytují batolatům jiné zkušenosti, rozvíjejí tak jiné kompetence. Kladou větší důraz na dodržování řádu, rozvoj samostatnosti, generové identity.

Sourozenci mohou sloužit jako zdroj alternativní sociální zkušenosti. *„Soužití se sourozenci umožňuje přenést sociální zkušenosti a dovednosti naučené ve vztahu s rodiči na vrstevnickou úroveň a zkusit ji, jak fungují v jiném kontextu.“* (Vágnerová, 2012, s. 155). Rozvíjí se také komunikační dovednosti.

2.5 Předškolní období

„Předškolní období v užším slova smyslu je „věkem mateřské školy“, ale nebylo by správné chápat je pouze z tohoto hlediska-jednak mnoho dětí do školky nechodí, jednak rodinná výchova stále zůstává základem, na kterém mateřská škola dále účelně staví a napomáhá dalšímu rozvoji dítěte.“ (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 87).

Vágnerová (2012, s. 177) definuje tuto vývojovou etapu jako období od 3 do 6-7 let. Říká, že *„předškolní věk je charakteristický stabilizací vlastní pozice ve světě a*

diferenciací vztahu ke světu. V jeho poznání dítěti pomáhá představivost, pro předškolní věk je typické fantazijní zpracování informací a intuitivní uvažování, které ještě není regulováno logikou. Dítě své představy přizpůsobuje vlastním možnostem a poznání i aktuálním potřebám. Přetrvávající egocentrismus ovlivňuje uvažování i komunikaci, dítě ulpívá na svém pohledu, který pro ně představuje určitou jistotu. Předškolní věk je také označován jako období iniciativy, dítě má potřebu něco zvládnout, vytvořit a potvrdit tak svoje kvality. K postupné diferenciaci dochází v sociální oblasti, pro níž je typický přesah rodiny a rozvoj vztahů s vrstevníky. Toto období je třeba chápat jako fázi přípravy na život ve společnosti. Aby to bylo možné, musí dítě přijmout řád, který chování k různým lidem v různých situacích upravuje. Musí se naučit prosadit i spolupracovat, což je důležité především v rovnocenné vrstevnické skupině. Vývojově podmíněné změny se odrazí ve hře, v předškolním období začíná v této oblasti důležitá sdílená aktivita, která vyžaduje sebeprosazení i přizpůsobení ostatním, tj. prosociální chování.“

Děti předškolního věku vyjadřují svůj názor na svět v kresbě, vyprávění, ale také ve hře.

Hra umožňuje dítěti vlastní interpretaci reality, postoje ke světu i k sobě samému.

Symbolická hra je prostředkem k vyrovnání s realitou. Dovoluje dítěti, aby se chovalo podle svých představ a dočasně přizpůsobilo realitu svým potřebám.

Tematická hra na něco napomáhá procvičování budoucích rolí, řešení určitých situací, prožití různých sociálních rolí.

Emoční prožívání je stabilnější a vyrovnanější než v předchozím období. Rozvíjí se také emoční inteligence.

Socializace předškolního dítěte neprobíhá jen v rodině, ale i mimo ni. Předškolní věk je fází přesahu rodiny, je to přechodné období mezi rodinou a institucí, případně dalšími sociálními skupinami.

Rodiče jsou pro předškolní děti emočně výraznou autoritou, vzorem, jemuž se chtějí podobat, s nímž se identifikují. Potřeba být jako rodiče se přenáší i do hry.

V této vývojové fázi se uvolňuje vázanost na rodinu a postupně i vázanost na dospělé. Matějček (2003, s. 457) in Vágnerová (2012, s. 231) uvádí, že „*po třetím roce bývají děti schopné „překročit hranice svého zajištěného domova a vstoupit do nového společenského prostoru“, jímž je mateřská škola i dětské společenství.*“ Dítě se musí naučit rozumět druhým a ovládat své projevy v takové míře, aby bylo pro jiné přijatelné.

(Vágnerová, 2012)

3. Význam fungující rodiny pro vývoj dítěte

Herman (2014, s. 228) vysvětluje, „že vytvoření neohrožujícího prostředí je první podmínka pro jakékoli vztahy nebo činnosti. Je to nejnütnější základ. Archetypální nutnost. První krok.“

Je všeobecně známo, že schopnost navazovat vztahy se utváří během prvních let života, čímž rané dětství nabývá vrcholné důležitosti. Heckmannová (2016, s. 15) apeluje, že, „dětství nelze uspěchat nebo brát na lehkou váhu ani se nedá odložit na víkend nebo příští dovolenou, kdy máme pocit, že na něj máme čas. Je krátké a na to, abychom byli se svými dětmi a byli jim k dispozici, máme jen omezené množství času. Je to společný čas a nikdy se nevrátí. Děti potřebují rodiče-na delší dobu. Kvalitou ve světě dětí je také kvantita-spousta času, klidu a příležitosti zažívat ty vzácné chvíle pokoje, v nichž se může dítě něco jiného. Dospělí ale musí umět vyčkávat a naslouchat.“

Payne (2015) nazývá rodiče architekty každodenního života své rodiny. Tím, co se rozhodnou dělat společně, budují strukturu pro ty, které milují. Udávají tempo, rytmus. Tato kontrola nad situací má i svá úskalí-své o tom ví rodiče dospívajících dětí. Potom se jim může zdát, že jsou polapeni v šíleném spěchu od jedné povinnosti ke druhé. To jakým způsobem ale vykonávají své každodenní činnosti, to vypovídá o tom, jací jsou jako rodina.

Jako rodiče můžeme do života našich dětí vnést více prostoru, lehkosti, ubrat na rychlosti a přeplácánosti.

Z běžného života rodiny lze poznat, co je pro rodinu opravdu důležité. Děti priority rodiny přirozeně vycítí, podávané informace intuitivně vyhodnotí. Vnímají vše, co se kolem nich děje. Vnímají naše příchody a odchody, náš čas a zaneprázdněnost. A co vidí? Vidí to, že když jim věnuje svůj čas, svou pozornost, máme je rádi, dáváme jim lásku. A mají pravdu. „Ať žijeme kdekoli, jakkoli skromně nebo rozmařile, většinou chceme pro své milované to nejlepší. Na prostých základech, jako je láska a přání chránit a zabezpečit své děti, budujeme rodinu. Každý den.“ (Payne, 2015, s. 9).

3.1 Problémy současných rodin

Heckmannová (2016, s. 11) popisuje, jakým způsobem se za poslední desetiletí změnila rodinná kultura. Uspěchanost dnešní doby, rychlost, která je v dnešním světě všudypřítomná, postihla také rodiny. *„Zastřela se moudrost způsobu péče o děti, která byla vetkána v tradičních modelech fungování rodiny. I když rodiny pociťují, že pro sebe a své děti chtějí něco více naplňujícího a méně vyčerpávajícího, těžko hledají rozumné, praktické vzory, které jim mohou být vodítkem.“*

O problematice času hovoří také Herman (2014). Popisuje, jak důležité je, abychom měli na své děti čas, který ovšem nemáme, nebo ho máme jen málo. Může to skoro vypadat, že jsme si zvykli čas nemít. Že enormní zátěž v práci, mnoho informací, stres a rychlé životní tempo jsou zcela v pořádku.

Heckmannová upozorňuje, že na děti se nesmí spěchat, potřebují čas. Úkolem a zodpovědností pečující osoby je, aby byla vzorem, který může dítě napodobit. Nápodoba umožňuje dítěti, aby získávalo nové dovednosti. To, jakým způsobem se rozšiřují jeho kompetence, podporuje pocit sebeúcty u dítěte. Je však potřeba mít na paměti, že spěch a netrpělivost k takovým cílům nevedou.

Dále Heckmannová (2016) doplňuje, že pokud bude dětství postaveno na pevném základě, kdy si děti budou moci zažít, že se ze své vlastní iniciativy a vůle mohou naučit cokoli, co potřebují, budou pro ně budoucí výzvy řešitelné.

„Atmosféra v rodinách se změnila. Život rodičů a dětí je rychlejší a mají méně času jeden na druhého, na společné akce a rodinné rituály. Mnozí otcové a matky jsou pyšní na to, že vydělávají víc peněz a že mají vyšší životní standard, než měli jejich rodiče. Větší potřeba peněz však vede k tomu, že otec i matka usilovněji a déle pracují. Dříve musela rodina zápasit s vnějšími problémy, protože byl nedostatek jídla a špatné bydlení, dnes mají rodiny naopak vnitřní problémy. Reagují citlivěji na napětí v rodinném soužití, na chyby a opomenutí jednotlivých členů rodiny. Zatímco vnější hrozby často rodinu stmelují a posilují, vnitřní pnutí její soudržnost oslabuje. Ironií je, že rodinní příslušníci, kteří žijí ve stejném domě, jsou si často navzájem zcela cizí. Když spolu dnes členové rodiny špatně vychází, stane se častěji než dříve, že se rodina

rozpadne. Zdá se, že rodiny, které jsou pod vnějším tlakem, trpí těmito problémy méně. Drží pohromadě a navzájem se podporují ve svém boji za přežití.“ (Klaus, 2008, s. 9).

Dnešní rodiny spolu tráví méně času, na děti často není dohlíženo. Rozvodovost tomuto stavu také nepřidává. Mnoho dětí žije buď jen s otcem, nebo jen s matkou. Osobní problémy rodičů, hrozba závislostí, to vše působí a ohrožuje zdravý vývoj dítěte. Mnoho dětí se stává vášnivými konzumenty televize, málo sportují, nepravidelně a nevhodně se stravují. Pro takové děti je těžké navazovat uspokojivé vztahy s cizími dětmi, dobře vycházet s ostatními.

„Budujeme naše rodiny na čtyřech pilířích ve znamení „nadbytku“: příliš mnoho věcí, příliš mnoho možností, příliš mnoho informací a příliš rychle?“ (Payne, 2015, s. 11).

4. Volný čas

Hofbauer (2005, s. 11) říká, že „volný čas není pouhým průvodním jevem života, ale může se stát jeho aktivizujícím činitelem. To vyžaduje pronikat do jeho vnitřního uspořádání a odkrývat vnější souvislosti i možnosti volného času a uplatňovat je v praxi. Východiskem při tom jsou tyto skutečnosti: -Volný čas a systém jeho aktivit a institucí je dynamickou a málo ustálenou, mimořádně nadějnou a současně rizikovou oblastí života současného člověka. Ve srovnání s některými sociálními institucemi má za sebou relativně krátkou historii (přínejmenším jako obecně rozšířený a doceňovaný jev). Rodina se rozvíjela po tisíce let, škola jako všem přístupný vzdělávací a výchovná instituce po několik posledních století, demokratický občanský život v předchozích dvou stech letech. Přední francouzský sociolog volného času Joffre Dumazedier (1915-2002) pokládá sice volný čas za součást předchozích civilizací a nalézá ho již u aristokracie antického Řecka nebo v období renesance, jeho masový rozvoj však právem klade až do 19. a 20. Století. Za základní rysy volného času pokládá: svobodnou volbu účasti na jeho aktivitách, bezprostřední „neužitečnost“ a poskytování radosti i uspokojování osobních potřeb.“

Volný čas někdy bývá definován jako čas, který zbývá po splnění všech povinností. Jak pracovních, tak i nepracovních. V tento čas člověk nevykonává činnosti, které vyplývají z jeho sociálních rolí.

Je dobré mu rozumět jako činnosti, do které člověk vstupuje dobrovolně, na základě svého svobodného rozhodnutí, s očekáváním. Zároveň od něj člověk očekává příjemné zážitky a uspokojení.

Funkce volného času (Hofbauer, 2005)

- Odpočinek
- Zábava
- Rozvoj osobnosti

Funkce volného času dle českých oficiálních dokumentů

- Relaxace
- Regenerace
- Kompenzace
- Sociální prevence
- Výchova

Pávková (1999) vysvětluje volný čas jako opak nutné práce a povinností. Říká, že je to doba, kdy si činnosti svobodně vybíráme, děláme je rádi a dobrovolně. Uspokojují nás. Výrazně přispívá ke kvalitě života, podporuje zdraví, pohodu.

4.1 Historie volného času

Hofbauer (2005, s. 12) upozorňuje, že *„minulý, současný, ani příští vývoj volného času nelze chápat jako lineárně pojatou cestu „vzhůru a vpřed“, nýbrž jako způsob trvalého odkrývání možností a jako pokusy o řešení tradičních i nově se vynořujících otázek.“*

Dále uvádí, že zkracování doby námezdní práce dospělých, mládeže a dětí, umožnilo přeměnu části jejich života z času nutnosti a podřízenosti v čas vlastní volby a dobrovolné účasti. Vývoj pracovní doby však dlouhodobě neprobíhal jednosměrně, docházelo i k jejímu prodlužování.

Obhajována musela být i školní docházka dětí. O volném čase zde nemohla být řeč.

„Domácí práce nemohou vadit školní docházce, neboť dopřejeme-li dětem denně 7-8 hodin spánku, 2 na jídlo a také 10 k práci, zbývají pro školu stále ještě 4 hodiny.“

(Hofbauer, 2005, s. 26).

Vývoj času života lze vidět v následující tabulce:

Tab. 1 – Dosavadní a předpokládaný vývoj času života

Celkový čas života	dříve (kolem roku 1800)	včera (osmdesátá léta 20. století)	dnes (devadesátá léta 20. století)	zítra (kolem roku 2010)	poměr mezi roky 1800 a 2010
roků	50,2	69,6	76,5	78,8	1,57
= dní	16333	25417	27917	28750	1,57
= hodin	440 tisíc	610 tisíc	670 tisíc	690 tisíc	1,57
= %	100 %	100 %	100 %	100 %	–
z toho čas v hodinách					
biologické potřeby	188 tisíc = 41 %	255 tisíc = 42 %	270 tisíc = 40 %	290 tisíc = 42 %	1,61 1,02
práce, povolání	150 tisíc = 34 %	75 tisíc = 12 %	60 tisíc = 9 %	40 tisíc = 6 %	0,27 0,18
čas k dispozici	110 tisíc = 25 %	280 tisíc = 46 %	340 tisíc = 51 %	360 tisíc = 52 %	3,27 2,08

(Zdroj: Hofbauer, B. *Děti, mládež a volný čas*, Portál, 2005)

Z tabulky lze vyčíst, že vývoj pro život člověka a jeho volný čas přinesl zásadní změny.

Počet hodin práce se snížil, podíl volného času vzrostl.

Navzdory nárůstu volného času v důsledku sníženého počtu práce jsme svědky toho, že lidé v dnešní době mají pramálo volného času, případně si s ním neví rady. Zjednodušení práce, automatizace, technika, to vše by nám mělo životy zjednodušovat, ušetřit čas. Stalo se však, že nás technika pohltila více, než bychom si vůbec dokázali připustit. Často jen stěží jsme schopni se bez ní obejít. Nehledě na to, že veškeré tyto vymoženosti dnešní doby stojí peníze. Abychom je měli, trávíme více času v práci na úkor našeho volného času. Je to jako v začarovaném kruhu.

4.2 Rodina a její volnočasové aktivity

„Rodina jako primární sociální skupina je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvotním prostředím volnočasového života a výchovy, zásadně se podílejí na formování jejich osobnosti. Rodina vytváří hmotné podmínky a sociální ochranu, začíná s výchovou a vzděláváním, rozvíjí mezilidské vztahy a klade základy hodnotové orientace. Tradiční podoba rodiny přináší dnes svým příslušníkům v mnoha směrech příznivější podmínky než kdykoli předtím, zároveň však prochází významnými změnami (zejména individualizací a uvolňováním vztahů mezi jejími příslušníky), jejichž souhrn se někdy označuje jako krize rodiny. To vše působí také na volnočasový život jejich příslušníků.“ (Hofbauer, 2005, s. 56).

První zkušenosti s tím, jak realizovat volný čas, získává dítě v rodině. Rodina pro dítě a mladého člověka vytváří, či má vytvářet příznivé podmínky pro jejich volný čas:

- Hodnotová východiska a motivaci k dosahování životních cílů
- Takové uspořádání života rodiny, aby dětem poskytovalo dostatek času a vytvářelo podmínky pro spoluúčast na jeho plánování a prožívání
- Zajištění finančních a hmotných potřeb, zejména individuálního vybavení a placených služeb
- Informace a podněty pro účast v dalších prostředích mimo rodinu

(Hofbauer, 2005, s. 61).

„To, co děláme společně, nás spojuje. Jsme jeden pro druhého. To, co si nejvíc pamatujeme z dětství, není bombastický výlet do zábavního parku, ale společně opakované činnosti: rodinné obědy, procházky v přírodě, čtení před spaním, nedělní palačinky.“

Žádoucí je, aby každá rodina měla zájem o to, aby její děti prožívaly svůj volný čas bohatě a smysluplně. Rodiče zde představují vzor, inspiraci, jak s takovým časem nakládat. Zároveň jej podporují, napomáhají při realizaci. Děti si tak mohou do budoucna odnést takové postoje, které budou uplatňovat i po založení vlastní rodiny.

Toto působení se dle Hofbauera (2005) uskutečňuje:

- Nápodobou a reprodukcí vzorců pozitivního volnočasového chování rodičů prostřednictvím účasti dětí na aktivitách rodiny

Jako příklad můžeme uvést společenské hry, domácí zábavy a oslavy, setkání s přáteli, příbuznými, návštěvu divadel, koncertů, vycházky, výlety, rodinné dovolené, pobyty v přírodě.

Hra je dítěti vlastní. O tom svědčí i fakt, že předškolní období bývá označováno obdobím hry.

Svobodná symbolická hra je přirozenou činností dítěte a základem jeho pozdější schopnosti střetávat se životem tvůrčím způsobem.

V dětském pokoji by nemělo chybět místo, kde mají děti možnost tvořit. Místo, kde najdou arch papíru, pastelky, nůžky, lepidlo, barvičky, modelínu.

Příjemné sdílení volného času může představovat také četba. Příběhy dětem přináší jistotu, bezpečí, ztotožnění.

Společné procházky, toulky přírodou jsou pro dítě mnohem významnější, než by se zdálo.

Chůze je velmi důležitým nástrojem kognitivního vývoje dětí.

Dlouhé procházky napomáhají dětem, aby v sobě našly klid.

S pohybem v neposlední řadě souvisí i vývoj řeči.

Umožňuje nám, abychom navštěvovali místa, která máme rádi, abychom objevovali nová. Objevujeme přírodu, život v ní, poznáváme a sžíváme se s okolním světem. Příroda je místem, kde mohou děti nejnáze ožít. Prožívat sebe sama s tvořivou radostí. Podle evolučního badatele E. O. Wilsona nevyhnutelně potřebujeme jiné živé tvory, abychom porozuměli sami sobě. Malé dítě je doslova detektorem živých bytostí. To dokládá i Weber (2015), kdy říká, že psychologie dětí je psychologií přírody.

Bohužel dnešní děti stále méně přichází do kontaktu se zvířaty a rostlinami. Příroda je tak stále méně součástí jejich životů. V souvislosti s touto ztrátou se však uzavírají prostory duševní divočiny a duševního zdraví, prostory, v nichž mohlo dítě, omezené

pouze nebeskou střechou, zažít zkušenost růstu a svobody. Spolu s vyhnanstvím ostatních stvoření vysychá pramen kognitivních zkušeností, který by mohl být pro naše děti tak důležitý, jako vzduch k dýchání.

Příroda je psychický prostor, po kterém lze chodit, lze jej uchopit, ochutnat, očichat, něžně obejmout a bolestně zažít. Zde dítě objevuje to, co je to být naživu. Objevuje tak vlastní živost. A spolu se svými dospělými nachází živost celé rodiny.

Uklidňující vliv zvířat na děti dokázal americký psycholog Aaron Katcher. Lze obecně pozorovat, že děti, které mají svého zvířecího mazlíčka, jsou klidnější, přátelštější. Péče o něj může být příjemnou, zábavnou, naučnou a stmelující formou, jak prožívat společný volný čas rodiny.

- Uskutečňováním individuálních i společných pravidelných zájmových činností dětí v rodině

Jedná se o sport, činnosti technicky, umělecky, přírodovědně zaměřené.

Tady je třeba mít na paměti, že zájmové kroužky, do kterých chodí dítě rádo, jsou samozřejmě v pořádku, neměli by však zabírat veškerý jeho volný čas. Jde především o to, aby bylo dítě takovými činnostmi vnitřně uspokojováno.

Bohužel je v dnešní době běžné, že děti mají diář nabitý více než dospělí, jsou vystresované a v mladém věku dělají příliš mnoho.

„Příliš mnoho mimoškolních aktivit může omezit schopnost dítěte najít, motivovat a řídit sebe sama.“

- Citlivým sledováním a cílevědomým reagováním na potřeby, zájmy a nadání dětí

Payne (2015, s. 160) souhlasí s tím, *„aby děti byly aktivní a měly nejrůznější zájmy. Nevěřím v dětství strávené v lotosové pozici: v klidu a bez stresu. Dětem aktivita prospívá. Všichni rádi vidíme své děti udýchané a šťastné, plně zabrané do něčeho, co je baví.“*

4.3 Rizika nedostatku volného času rodiny

„Dnešní rodinný život se často skládá spíše z toho, na co zbyl čas a energie, když člověk splnil každodenní úkoly. „ (Payne, 2015, s. 117)

Payne (2015, s. 165) dále říká, že aktivity a činnosti mají zásadní důležitost, musejí být v rovnováze. Odpočinek vyživuje akci, akce spánek. Rozvrhy dnešních dětí dospěly do fáze, kdy jsou děti přetíženy a vyčerpané. Ze strany rodičů je třeba, aby dohlíželi na vyváženost náplně dne dětí. Aby povinnosti byly v rovnováze s vlastní iniciativou, odpočinkem. Protože *„nadměrně vytižené dítě je jako vyčerpaná půda. Bez odpočinku a doplnění živin z ní bude jen hrst prachu.“*

Z poznatků vývojové psychologie, s uvědoměním si důležitosti uspokojování potřeb dítěte, lze usoudit, že pozornost, láska a čas věnovaný dětem, je neodmyslitelnou součástí výchovy.

Společně strávený čas, který je všemi účastníky prožíván radostně a se zájmem, utužuje rodinné vztahy. To je základem pro zdravé fungování rodiny. V případě potíží je méně náchylná.

Hofbauer (2005, s. 45) píše, že je dále dobré si uvědomit, že takovým počínáním lze předcházet nepříznivým jevům, jako jsou nejrůznější závislosti a patologické chování dětí. *„Mezery v příležitostech pro volný čas i neschopnost využít existující nabídku se však projevují nežádoucím a někdy až brutálním jednáním dospělých vůči dětem a mladým lidem, ale i mladých příslušníků společnosti vůči dospělým nebo vrstevníkům. Dochází k zanedbávání, k fyzickému a psychickému zneužívání dětí a mladých lidí dospělými. Na druhou stranu významně vzrostl počet mladistvých původců trestných činů. Stoupala rovněž brutalita, vandalismus a agresivita trestných činů.“*

„Překonávat neschopnost a nepřipravenost dětí a mladých lidí pozitivně realizovat svůj volný čas proto vyžaduje vytvářet pro ně dostatek přitažlivých nabídek, odstraňovat nezáměr a učit je, jak těchto možností využívat. Společným jmenovatelem přitom je podpora ze strany dospělých, která má směřovat k tomu, aby se děti a mladí lidé na

činnosti aktivně podíleli, uměli se spoléhat sami na sebe a také v tomto smyslu „učili se být“. (Hofbauer, 2005, s. 46).

4.5 Spolek pro volný čas rodiny jako příležitost pro společně strávený čas

Spolek pro volný čas rodiny má šanci naplňovat ambice a cíle dnešních rodin ve smyslu, aby dítě bylo vzděláváno, zabaveno, bylo v kontaktu s vrstevníky, ale zároveň mělo tu obrovskou a cennou příležitost trávit a sdílet volnočasové aktivity společně se svými rodiči, rodinou obecně.

Rodina tak může získávat plno společných zážitků, které sdílí, o nichž si vypráví, na něž vzpomíná i v prostředí domova.

Tento společně strávený čas obohacuje společné zážitky rodiny, a protože je příležitostí často se opakující, má pro dítě i jeho rodiče daleko větší význam a smysl než jedna drahá společná, nejlépe zahraniční, rodinná dovolená za rok.

Spolek je dobrovolné sdružení lidí se sdílenými cíli či zájmy. Obecně hovoříme o sdružení či skupině osob. Jedná se o zvláštní formu právnické osoby, určená pro samosprávné a dobrovolné sdružení osob vedených společným zájmem, které je založeno nejméně třemi osobami.

Účelem spolku mohou být vzájemně prospěšné cíle (zaměřené jen na členy spolku), např. sportovní kluby, nebo veřejně prospěšné cíle (směřující vůči veřejnosti), případně se může jednat o cíle smíšené.

Hlavní činností spolku nesmí být podnikání, zároveň případný zisk musí být použit na podporu dosažení vlastních cílů spolku.

Založení spolku

Spolek je založen přijetím stanov.

Občanský zákoník nabízí dva základní způsoby, a to:

- 1) Shodou zakladatelů na obsahu stanov

nebo

- 2) Usnesením ustavující schůze.

Pokud budeme hovořit o prvním případě, není nutné, aby se zakladatelé scházeli. Je dostačující, že na stanovách budou uvedeny jejich identifikační údaje. V praxi bude zapotřebí ke stanovám vyhotovit další dokument, kde bude možné najít datum schůze či dohody, identifikace osob, které se rozhodly spolek založit a body, na kterých se zakládající členové dohodly. Jedná se o schválení stanov, volba předsedy a dalších členů orgánů spolku, apod.

Pro oba způsoby platí, že spolek musí být založen nejméně třemi osobami.

K druhému způsobu se obvykle přistupuje, pakliže se na založení podílí větší počet osob, případně pokud není dopředu znám počet osob, které se na založení budou podílet.

Nejprve je nutno shodnout se na obsahu stanov. Povinné náležitosti:

- Název a sídlo spolku
- Účel spolku – hlavní a vedlejší činnost
- Práva a povinnosti členů vůči spolku
- Určení statutárního orgánu

Vznik spolku

Spolek vzniká zápisem do spolkového rejstříku, jehož úpravu najdeme v zákoně č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických osob (rejstříkový zákon), a který je veden rejstříkovým soudem (místně příslušný krajský soud).

Návrh na zápis spolku do spolkového rejstříku podávají zakladatelé nebo osoba určená ustavující schůzí. Návrh je možné podat pouze na formuláři uveřejněným Ministerstvem spravedlnosti. Lze ho najít na internetových stránkách zmíněného Ministerstva. Lze ho podat jak v listinné, tak v elektronické podobě. Je nutné, aby na něm byl podpis, který bude úředně ověřen. Ať už je návrh podáván v listinné nebo v elektronické podobě, musí být elektronicky vyplněn na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti (§ 17 odst. 1 nařízení vlády č. 351/2013 Sb.).

Rejstříkový soud vydá ve lhůtě 3 pracovních dnů ode dne doručení návrhu usnesení, kterým vyzve navrhovatele k odstranění vad návrhu či k doplnění chybějících listin. Následně soud provede zápis nebo rozhodne o návrhu nejpozději do 5 pracovních dnů ode dne podání návrhu. Není-li spolek do spolkového rejstříku zapsán do třiceti dnů od podání návrhu na zápis a není-li v této lhůtě ani vydáno rozhodnutí o odmítnutí zápisu, považuje se spolek za zapsaný do spolkového rejstříku třicátým dnem od podání návrhu (§ 226 odst. 3 občanského zákoníku).

K návrhu na zápis je třeba připojit:

1. souhlas majitele nemovitosti, ve které má spolek sídlo, s úředně ověřenými podpisy
2. souhlas osoby (statutárního orgánu - např. předsedy) s tím, že bude zapsán do veřejného rejstříku a její čestné prohlášením o tom, že je svéprávná a není v úpadku, s úředně ověřenými podpisy
3. zápis z ustavující členské schůze či zápis o shodě zakladatelů spolu se zápisem o volbě statutárního či jiného orgánu a schválení stanov, zde stačí neověřené podpisy
4. aktuální stanovy podepsané předsedou (nebo jiným statutárním orgánem), stačí neověřené podpisy

5. vyplněný webový formulář (pokud ho podáváte v tištěné podobě, podpis na něm musí být úředně ověřen).

PRAKTICKÁ ČÁST

VÝZKUMNÉ OTÁZKY:

- 1) Jakým způsobem v dnešní době tráví rodiny volný čas?
- 2) Jaký myslíte, že má společné trávení volného času dopady na děti předškolního věku a atmosféru celé rodiny?
- 3) Jak vnímají lidé prostor – spolek, kde by mohli trávit jako rodina společně volný čas?

METODOLOGIE:

Kvantitativní výzkum formou dotazníku pro rodiny s dětmi: Na základě výpovědí shrnout informace o tom, jak si jsou rodiny vědomi důležitosti trávení volného času spolu a jakým způsobem volný čas tráví. Návrh aktivit, které by byly obsahem zakládajícího spolku v Netvořicích.

Tuto formu dotazníku jsem zvolila z důvodu snadného oslovení velké skupiny lidí jednoduchými otázkami, na základě nichž lze snadno odvodit veřejné mínění v rodinách o volném čase.

Hodnocení bude pomocí filtrace a následně grafů.

CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu*, 2007

V první fázi A praktické části BP jsem se zabývala zjištěním, jakým způsobem tráví rodiny s dětmi společný čas, jestli ho považují za důležitý pro zdravý vývoj dítěte a pro zachování dobré atmosféry v rodině. Jestli si ho dovolí zažívat v týdnu, nebo jen o víkendech a jaké finanční prostředky jsou ochotni za trávení volného času utratit.

Dotazník jsem vytvořila přes google formuláře a distribuovala pomocí emailu, dále pak cestou Facebooku – zveřejněním dotazníku na mém profilu a přes skupinu domácích školáků.

Dotazník vyhodnotilo celkem 116 respondentů z různých míst v ČR. Otázky ohledně zdravého vývoje dítěte a přístupu k PC a TV hodnotili jedinci, kteří mají alespoň 1 dítě předškolního věku.

Druhá fáze B praktické části BP je věnována přímo obci, ve které žiji. Jedná se o městyš Netvořice ve středních Čechách, v okrese Benešov, s počtem obyvatel 1100. Zde jsem se dotazovala také elektronickou cestou, dotazník jsem vytvořila na google formulářích a byl určen rodinám s dětmi předškolního i školního věku. Věnoval se otázkám zájmu o nový spolek, který by byl jim určený a jestli by měli zájem se aktivně do chodu spolku zapojit. V obci není spolek, který by nabízel pravidelná setkávání rodin a umožňoval by rodinám výběr z několika volnočasových aktivit.

Zde jsem získala vzorek odpovědí od 34 respondentů.

V závěru praktické části jsou zmíněné kroky, potřebné k založení spolku volného času rodiny, který v obci Netvořice zakládám.

Fáze A praktické části: Volný čas rodiny

Úvod: Volný čas

Volný čas můžeme chápat jako časový prostor, kdy se máme možnost svobodně rozhodnout, čím se chceme zabývat, co chceme zažít, nejsme nikomu zavázáni ani odpovědni za to, jakým způsobem ho prožijeme. Pouze sami sobě.

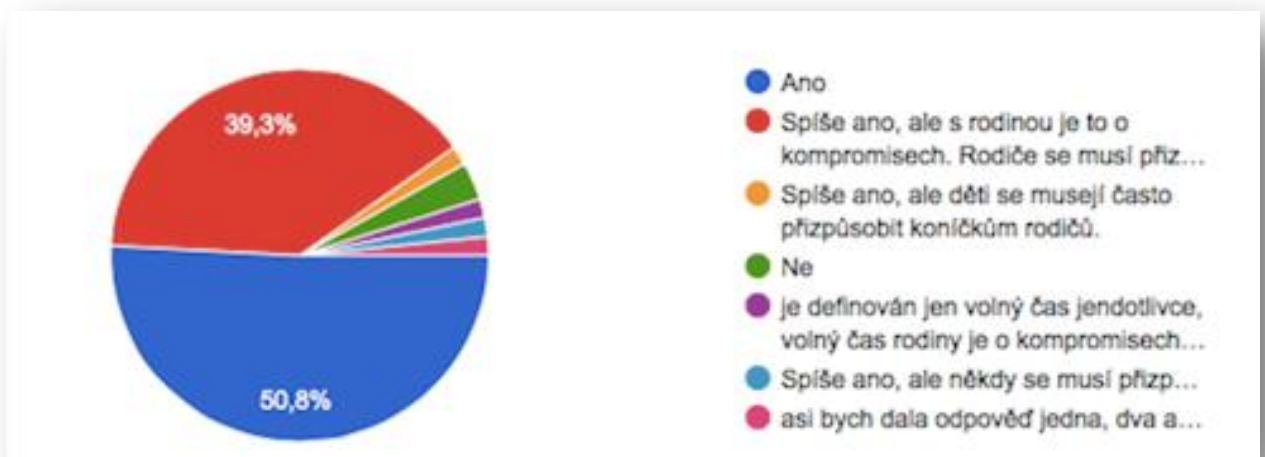
Otázka č. A1: Souhlasíte s úvodním tvrzením o volném čase?

50,8% ano

39,3% Spíše ano, ale s rodinou je to o kompromisech. Rodiče se musí přizpůsobit.

Zbýlá procenta rozdrobena do více odpovědí.

Graf č. A1

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z tohoto grafu lze vyčíst, že lidé souhlasí s úvodním tvrzením o volném čase, avšak s rodinou tato definice ztrácí význam v tom smyslu, že lidé hledají takové záliby, aby

byli spokojeni všichni členové. Dá se usoudit, že v případě rodiny s dětmi se mění výraz svobodného rozhodnutí na kompromisní rozhodnutí.

Otázka č. A2: Jak tráví vaše rodina společný volný čas v týdnu?

31,8% kombinuje vše s tím, že více volného času věnují vlastnímu programu bez nutnosti plnit pracovní i školní povinnosti.

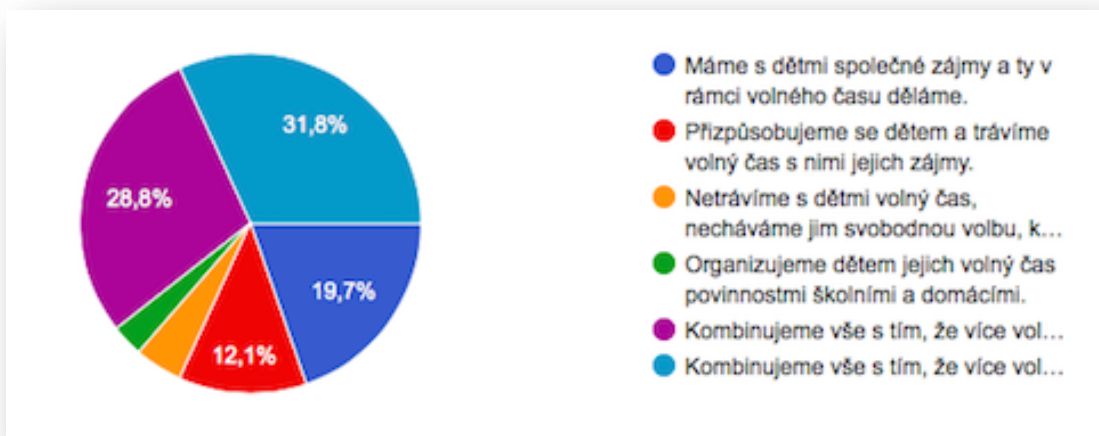
28,8% kombinuje vše s tím, že volný čas věnuje povinnostem pracovním i školním.

19,7% rodičů mají s dětmi společné zájmy a ty v rámci volného času v týdnu dělají.

12,1% se přizpůsobuje dětem a tráví volný čas s nimi jejich zájmy.

Zbýlá procenta rozdrobena do více odpovědí.

Graf č. A2

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z odpovědí lze říci, že v pracovním týdnu má velká část dotazovaných zájem využít volný čas k relaxaci. O trochu menší skupina využívá volný čas k povinnostem školním a pracovním. Třetí největší skupina se vyjádřila, že volný čas v týdnu tráví s dětmi společnými zájmy.

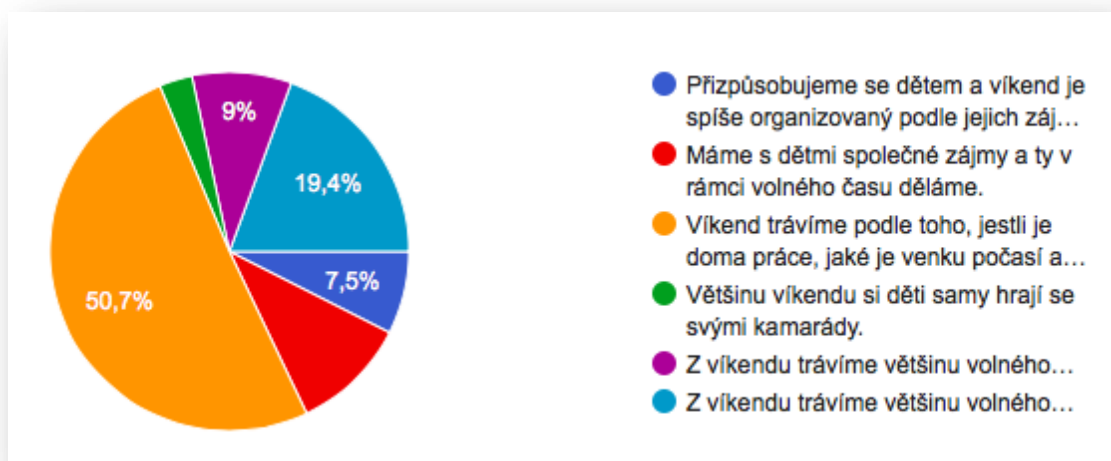
Otázka č. A3: Jak tráví vaše rodina společný čas o víkendu?

50,7% se o víkendu řídí podle práce kolem domácnosti, podle počasí = nechávají víkendy bez plánů, ale jsou společně.

19,4% tráví volný čas o víkendu tím, co je aktuálně zajímavá.

9% tráví většinu času povinnostmi (zahrada, domácnost, škola).

Graf č. A3

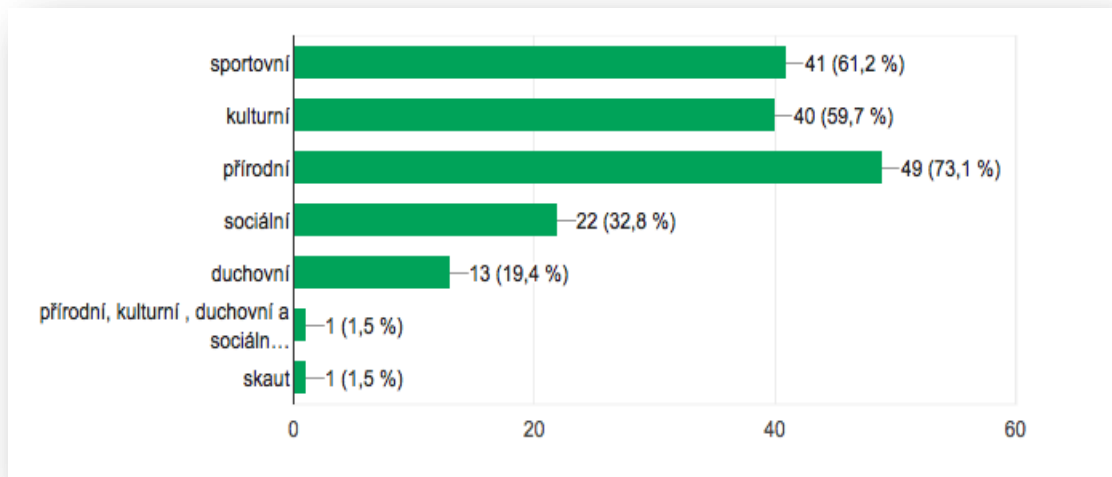

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z obrázku čteme, že více jak polovina dotazovaných tráví volný čas o víkendu společně činnostmi, které jsou v domácnosti potřebné. Víkend neplánují. Značně menší skupina si víkend plánuje podle toho, jaké záliby je zrovna spojují.

Otázka č. A4: Jaké oblasti zájmů jsou pro vaši rodinu společné? Může být více odpovědí.

Graf č. A4

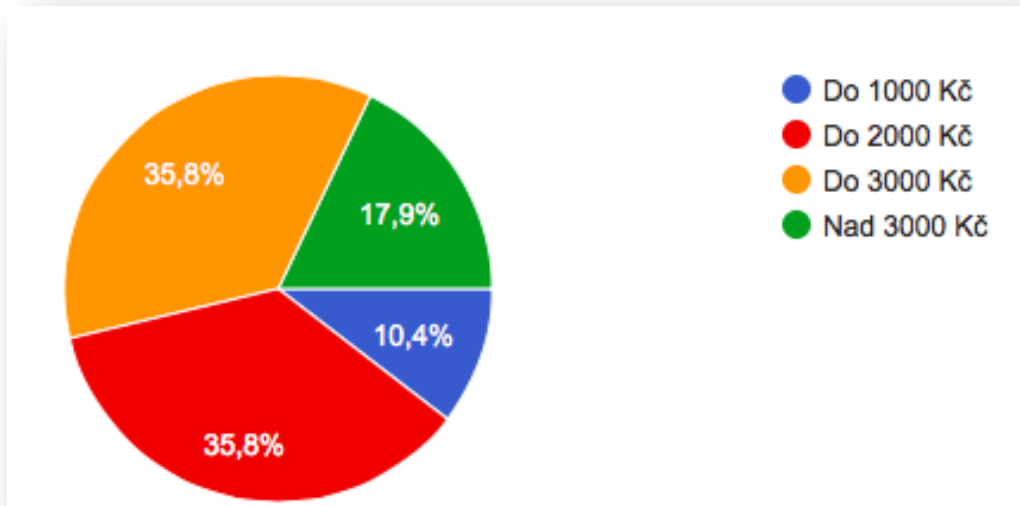

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z tabulky lze vyčíst, že největší skupina dotazovaných společně tráví nejvíce času zájmy spjatými s přírodní tematikou. Sportovní a kulturní aktivity jsou poměrně vyrovnané, za to skaut, přírodní, kulturní, duchovní a sociální aktivity společně vykonává jen velmi malé množství rodin.

Otázka č. A5: Kolik si myslíte, že jsou rodiny ochotny za trávení volného času měsíčně utratit?

Graf č. A5

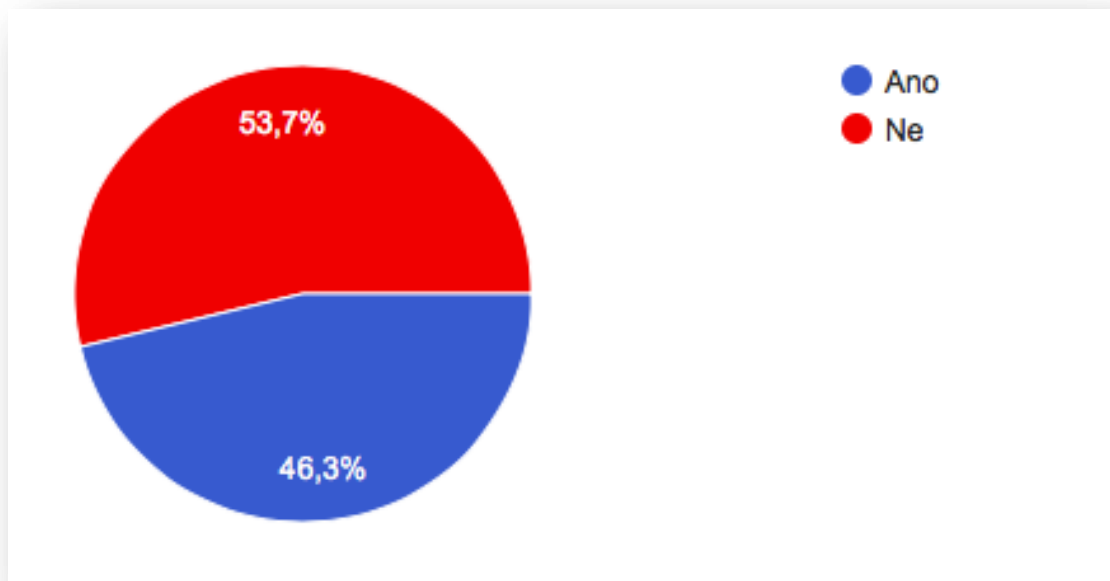

(Zdroj: vlastní výzkum)

Dle grafu vidíme, že stejné procento rodin je za trávení volného času ochotno měsíčně utratit do 2 000 Kč a do 3 000 Kč. Nejméně dotazovaných uvedlo částku do 1 000 Kč.

Otázka č. A6: Jste spokojeni s nabídkou služeb pro rodiny s dětmi v obci/měště, kde žijete?

Graf č. A6

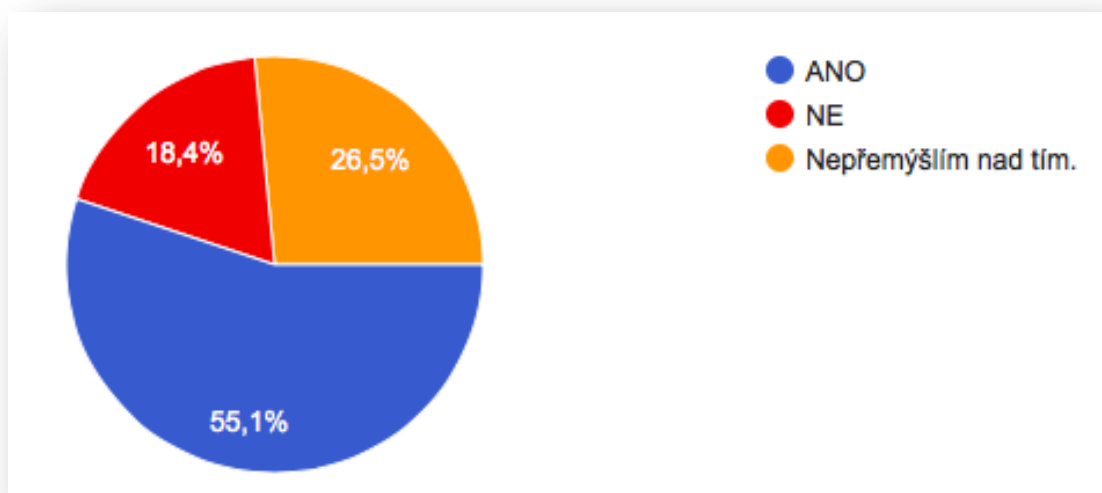

(Zdroj: vlastní výzkum)

Zde vidíme, že většina dotazovaných není spokojena s nabídkou služeb pro rodiny s dětmi. Součástí dotazníku byla možnost napsat název obce, ve které respondent žije. Odpovědělo 67 dotazovaných, z toho 28 jich žije ve městě nad 2000 obyvatel, zbylých 39 v obcích do 2000 obyvatel. Domnívám se, že se nabízí otázka, jestli souvisí nespokojenost s menšími obcemi, které obecně nabízí méně možností rodinám, než je tomu tak ve městě?

Otázka č. A7: Myslíte si, že zdraví vašich dětí je ovlivňováno také tím, že o volném čase jste spolu a děláte činnosti, které zajímají vaše děti?

Graf č. A7

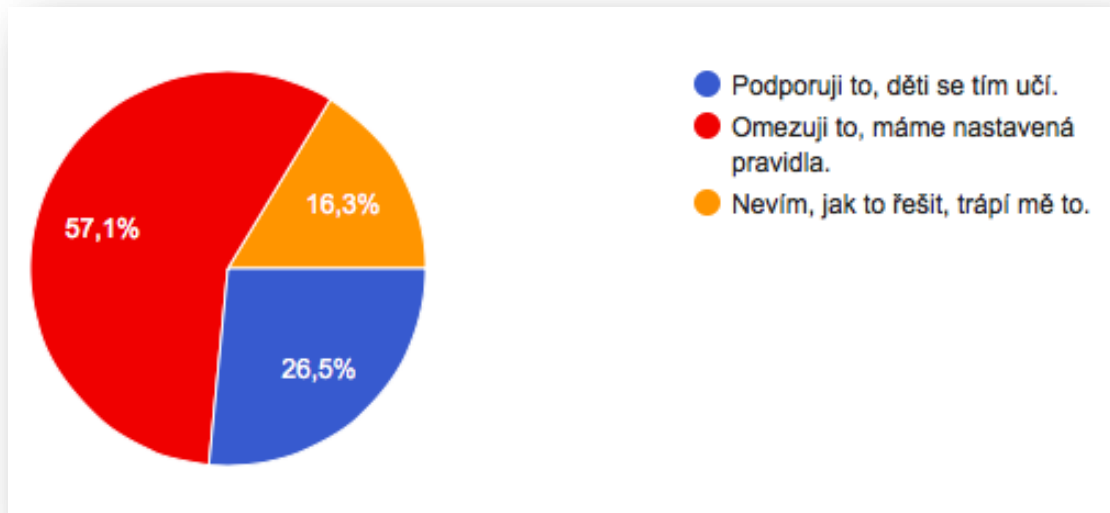

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z grafu je patrné, že si rodiče předškolních dětí uvědomují vliv jejich volného času, propojeného s dětmi. Pravděpodobně dokážou najít souvislosti nemoci a času, který s dětmi tráví.

Otázka č. A8: Jaký je váš názor na vzrůstající tendenci trávení volného času dětí na PC či u TV?

Graf č. A8

(Zdroj: vlastní výzkum)

Více než polovina rodičů se snaží omezit čas, který tráví jejich děti u počítače. Zhruba třetina rodičů se domnívá, že se takovým způsobem mohou děti mnohé naučit, tudíž je v takových aktivitách podporují a nejmenší procento dotazovaných v takovém způsobu trávení volného času vidí problém, ale neví, co s ním, jakým způsobem jej řešit.

Otázka č. A9: Jak často má vaše dítě přístup k TV nebo PC hrám?

Graf č.

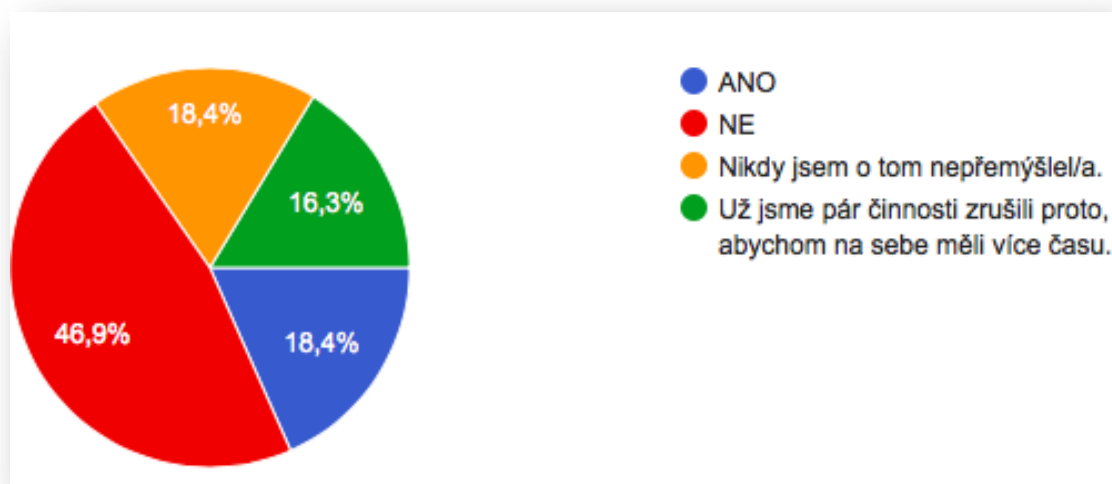

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z grafu je patrné, že děti denně věnují čas TV nebo PC, ale že si rodiče uvědomují nebezpečí závislosti na PC a 85% odpovědí je spojeno s pravidlem vymezujícím čas strávený u PC.

Otázka č. A10: Myslíte, že ve vaší rodině jsou aktivity, které byste mohli vymazat jen pro to, abyste získali více času pro vaše děti?

Graf č. A10

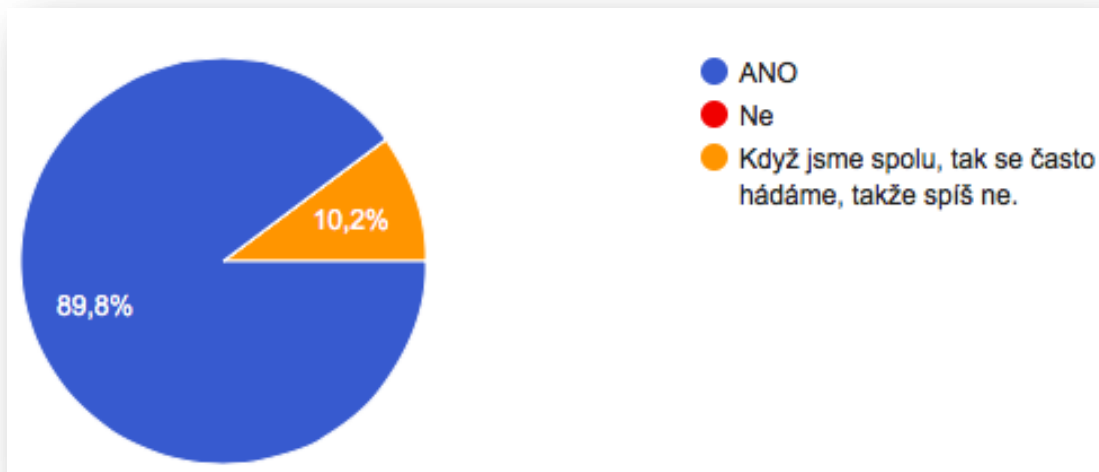
(Zdroj: vlastní výzkum)

Tady můžeme rozumět číslům tak, že většina dotázaných vnímá, že nemůže žádnou činnost, kterou během týdne provozují, omezit za účelem získání více času pro své děti. Bylo by zajímavé tuto otázku dále rozvést– zda-li rodiče mají pocit, že svým dětem věnují dostatek času, nebo že všechny činnosti, které mají na programu, nelze nebo nechtějí omezovat.

Celkem dost dotázaných uvedlo, že již nějaké činnosti zrušili, aby mohli se svými dětmi trávit více času. Myslím, že by bylo zajímavé s dotyčnými rozvést, co je k tomu vedlo.

Otázka č. A11: Myslíte si, že když vaše děti budou trávit víc času s vámi, že to má pozitivní vliv na atmosféru ve vaší rodině nyní, ale i do budoucna?

Graf č. A11

(Zdroj: vlastní výzkum)

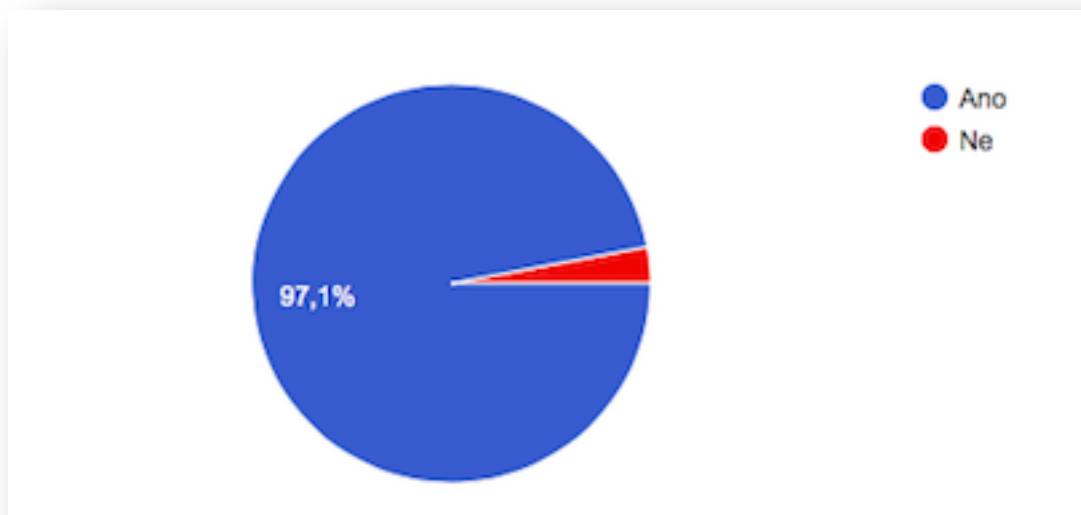
Téměř většina rodičů zastává názor, že společně strávený čas s dětmi pozitivně ovlivňuje jak nynější, tak i budoucí atmosféru v rodině. Ostatní uvádí, že společně strávený čas vede spíše k hádkám, tudíž pozitiva spíše neshledávají. Nikdo z dotazovaných však jasně nevedl variantu, která by pozitiva vylučovala.

Fáze B praktické části: Spolek pro volný čas rodiny v Netvořicích

Úvod: Spolek pro volný čas rodiny je místo, které je určeno všem věkovým kategoriím a kde každý může využít širokou nabídku aktivit, které v rámci svého volného času bude chtít navštěvovat. Je místem, které podporuje individualitu, rodinu a také společenskou vazbu s obyvateli a místem, kde žijí. Spolek funguje především ze spolupráce aktivních členů (rodin), čili je živým organismem pouze v případě, když jsou v obci lidé, kteří vnímají důležitost spolku podobně a sami se aktivně, dobrovolně do jeho života začleňují.

Otázka č. B1: Myslíte si, že spolek pro volný čas rodiny je přínosný pro jednotlivce, rodinu i obec?

Graf č. B1

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z grafu je jasně patrné, že téměř většina dotazovaných vnímá spolek pro volný čas rodiny jako přínosný jak pro jednotlivce, rodinu, tak i obec. Jen malá část z nich odpověděla záporně.

Otázka č. B2: Jak byste charakterizovali atmosféru mezi lidmi v naší obci?

55,9% odpovědělo, že obec žije pro občany pouze při slavnostech, jinak se lidé nescházejí

38,2% odpovědělo, že lidé žijí společenský život pouze v úzkém rodinném kruhu

29,4% si myslí, že lidé udržují pouze vztahy dlouhodobé-sousedské, že o nově přistěhovalé se moc nezajímají

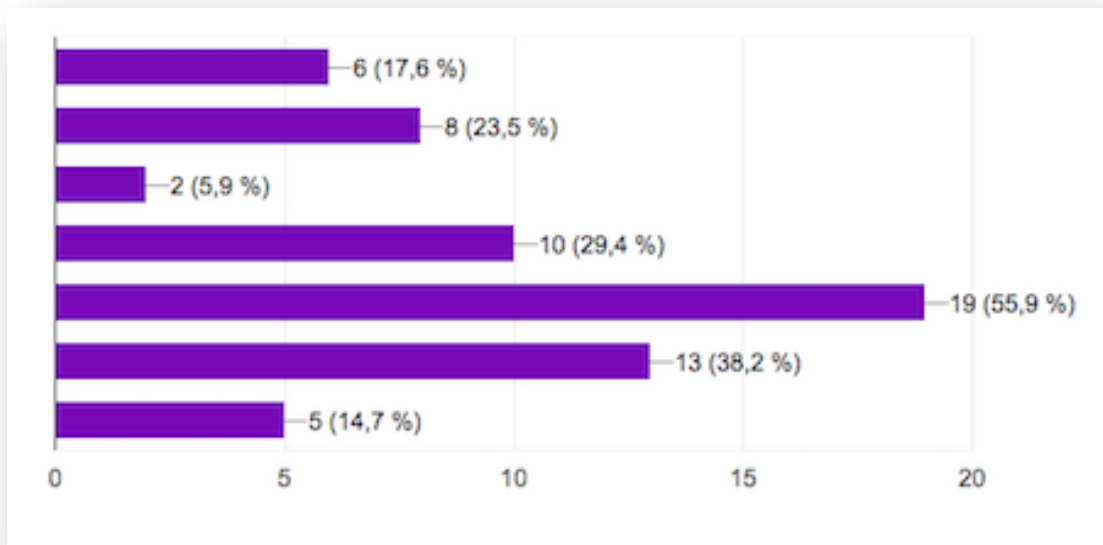
23,5% tvrdí, že lidé se v obci moc neznají, nemají zájem o veřejné akce pro rodiny s dětmi

17,6% odpovědělo, že lidé se dobře znají a mají zájem o společenské aktivity

14,7% si myslí, že v obci je spousta možností, kdy se mohou spoluobčané vídat a tím se poznávat

5,9% odpovědělo, že lidé dobře a rádi přijímají mezi sebe nové spoluobčany a v obci je velká základna pro setkávání i mimo organizované akce

Graf č. B2

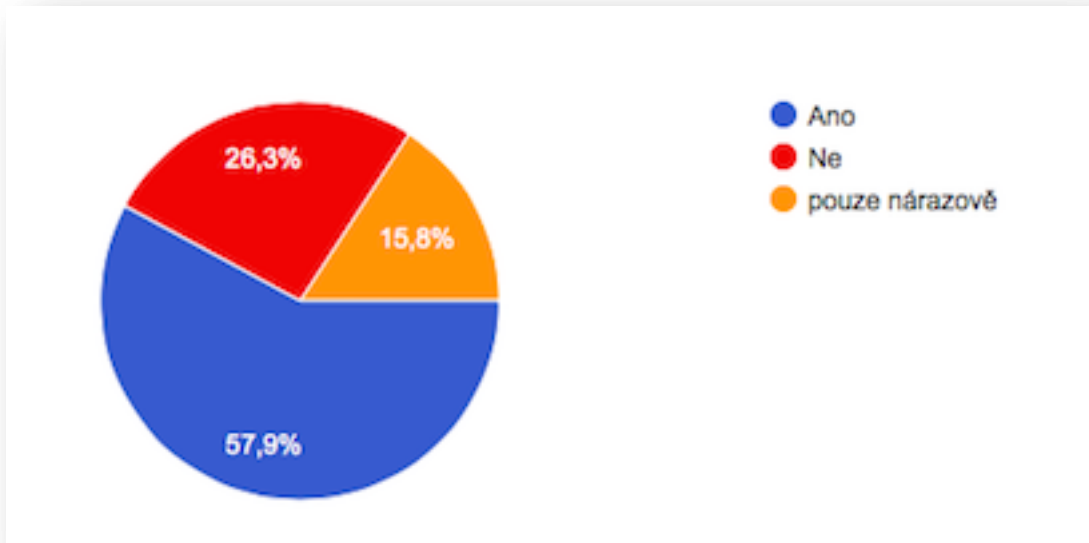

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z odpovědí vyplývá, že atmosféra v Netvořicích je společensky průměrná, lidé se setkávají při organizovaných akcích, ale samostatně se drží spíše v úzkém kruhu rodiny a přátel.

Otázka č. B3: Myslíte si, že v Netvořicích chybí dostatek prostoru a výběru programů, kde s rodinou trávit čas a kde se setkávat s dalšími rodinami tak, aby to bylo k potěšení všech členů a tím se podpořila i společenská atmosféra v obci?

Graf č. 3

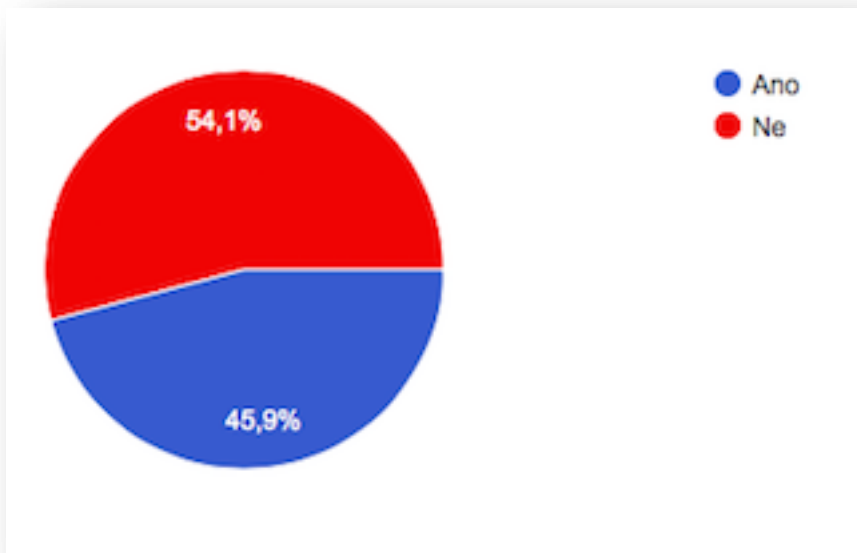

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z odpovědí lze usoudit, že většina dotazovaných vnímá, že obci Netvořice by prospěl nový prostor pro společné setkávání i mimo organizované aktivity, které jsou tradiční. Skoro 16% dotázaných je spokojeno pouze s nárazovými akcemi a tím lze usoudit, že nemají zájem o pravidelné trávení volného času s ostatními spoluobčany.

Otázka č. B4: Byla by vaše rodina z vašeho volného času ochotna věnovat část na aktivity, spojené se členstvím ve spolku? Tj. brigády, příprava společných akcí, podílet se na otevírací době areálu apod.

Graf č. 4

(Zdroj: vlastní výzkum)

Je zajímavé porovnat s grafem č. B1, kdy většina respondentů uvedla, že spolek pro trávení času rodiny je přínosný pro atmosféru v rodině i společnosti, nicméně v tomto grafu lze vidět, že ani ne polovina z dotazovaných je ochotna trávit volný čas členstvím ve zmiňovaném spolku. Je možné, že většina má zájem o místo, které mohou využít pasivně, ale nemají čas, nebo nejsou ochotni jej věnovat aktivitám, které by spolek „oživily“. I přesto lze velmi kladně hodnotit, že z 63 účastníků dotazníku je 29 ochotno podílet se na chodu spolku.

Otázka č. B5: Kdybyste mohli navštěvovat spolek pro rodiny s dětmi, co by měl podle vás zajišťovat, aby vás zaujal a chtěli byste využít jeho služeb? Můžete vybrat více odpovědí.

82,4% zájmové kroužky pro děti

55,9% organizovat aktivity ve prospěch okolí

52,9% neorganizované setkávání rodin (bez plánování, podle času každého)

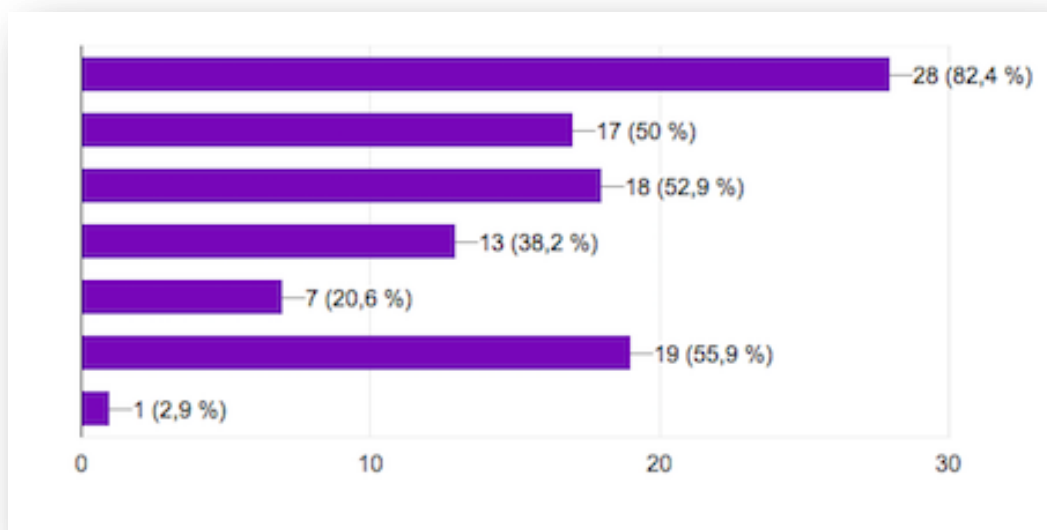
50% zájmové kroužky pro dospělé

38,2% organizované setkávání rodin (slavnosti, víkendové akce, apod.)

7% hlídání dětí po školce nebo škole

2,9% neorganizované hraní dětem

Graf č. B5

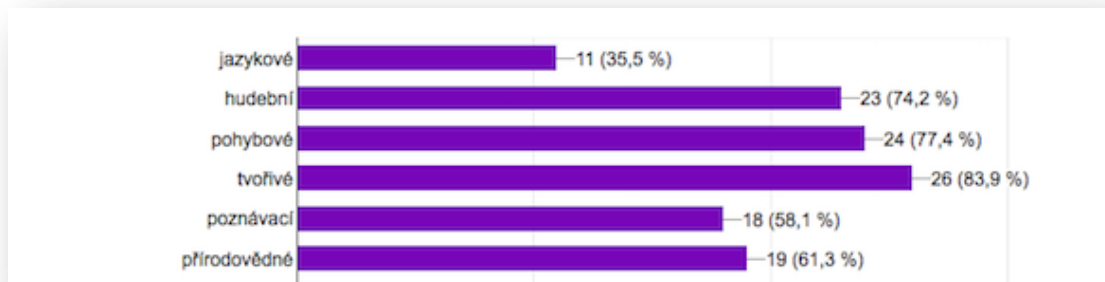
(Zdroj: vlastní výzkum)

Nejvíce dotazovaných stojí o to, aby se v rámci spolku pořádaly zájmové kroužky pro děti. Více než polovina by uvítala aktivity, které budou ku prospěchu okolí. Třetí nejčastější odpovědí bylo neorganizované setkávání rodin. Polovina dotazovaných by

měla zájem o zájmové kroužky pořádané pro dospělé. Jen malé procento z nich by ocenilo, kdyby spolek zajistil péči o děti po školce nebo škole a nejméně častou odpovědí bylo neorganizované hraní dětí.

Otázka č. B6: Jaké zájmové kroužky pro děti předškolního věku byste ve spolku uvítali? Můžete uvést více odpovědí.

Graf č. B6

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z tabulky lze vyčíst, že nejvíce by byly oceňovány kroužky pro děti zaměřené na tvořivé činnosti, dále pohybové, hudební, přírodovědně, poznávací a na posledním místě jazykové.

Otázka č. B7: Jaké zájmové kroužky pro děti mladšího školního věku byste ve spolku uvítali? Můžete uvést více odpovědí.

Graf č. B7

(Zdroj: vlastní výzkum)

Z grafů B6 a B7 lze vyčíst, že přednost v předškolním věku dávají rodiče tvořivým aktivitám, následně pohybovým a hudebním. U dětí školního věku jsou všechny oblasti zájmů celkem vyrovnané, největší ohlas mají pohybové aktivity a pak následují poznávací. U předškoláků rodiče nekladou až takový zájem o jazykové aktivity při trávení volného času, kdežto u školáků jsou jazyky na třetí příčce u dotazovaných a lze soudit, že i mimo školu mají rodiče preferenci ve znalosti více jazyků u svých dětí.

DISKUSE

Odpovědi na výzkumné otázky:

1) Jakým způsobem v dnešní době tráví rodiny volný čas?

Podle mého výzkumu vzešlo k této otázce několik poznatků. Nejprve bych rozdělila trávení volného času na pracovní týden. Ukázalo se, že lidé v týdnu primárně stojí o prožívání volného času vlastními zájmy, odpočinkem a společnou zábavou. Není objeveno, že v dnešní době je vzrůstající tendence trávit volný čas TV programy nebo hrami na PC, v dotazníku se zobrazilo, že děti předškolního věku tráví tímto způsobem každý den rodiči omezenou část volného času.

Nicméně i velká skupina lidí využije svého volného času k domácím a školním povinnostem. Představit si pod tím můžeme nákupy, úklid, vaření, úkoly a příprava do školy/školky.

O víkendu je situace zřejmě podobná, i když z grafu vychází, že lidé svůj volný čas na víkend neplánují, nechávají to podle situace, jestli je doma práce, jaké je počasí apod. Ale uvedli, že čas tráví společně s dětmi. Nenechávají děti volně bez vlastního zájmu a rodičovské péče.

Největší procento trávení volného času věnují rodiče aktivitami přírodními. Lze si pod tím představit společný čas na zahrádkách, procházky, výlety do přírody, ale můžeme se zamyslet i nad akcemi, které podporují přírodu v místě bydliště a okolí.

Další oblast zájmu je o sport. Pokud bych měla zmínit nějaký sport, kde se může zapojit celá rodina a není to o tom, že děti se odvezou na fotbal nebo tenis, tak mne napadá cyklistika, turistika, kolečkové brusle a třeba i plavání.

Jako třetí zvolená oblast zájmu rodin je kultura. Určitě to budou návštěvy divadel, kulturních památek a koncertů, asi také akcí, pořádaných obcemi.

Za volný čas rodiny jsou lidé ochotni utratit až 3000 Kč měsíčně s tím, že v mém výzkumu vyšlo stejné procento u částky do 2000 Kč za měsíc.

Na závěr z výzkumu vyplývá, že většina respondentů není spokojena se zázemím pro trávení volného času rodiny v místě bydliště. V souvislosti s výše uvedeným se dá usoudit, že většina dotazovaných je ochotna za svými zájmy dojíždět mimo bydliště.

2) Jaký myslíte, že má společné trávení volného času dopady na děti předškolního věku a atmosféru celé rodiny?

V jedné z otázek lidé přímo uvedli, že si myslí, že je souvislost mezi trávením společného času s dětmi a jejich zdravím. Na toto téma bylo napsáno mnoho literatury a je moc dobře, že odpovědi takto vyšly. Menší polovina dotázaných byla pak rozdělena na skupinu, že si nemyslí, že by souvislost mezi tímto byla a druhá skupina uvedla, že se nad tím vůbec nezamýšlí. Nicméně z dalšího výzkumu, kterým můžeme navázat, jednoznačně vyšlo, že rodiče vnímají pozitivní vliv na atmosféru v rodině tím, že tráví společně volný čas. Jedná se o významnou většinu, přes 80% dotázaných. To je i navzdory dnešnímu trendu, kdy jsou děti po kroužcích, rodiče na večerních kurzech a volný čas se z velké části využívá k tomu, aby se plnily povinnosti, velmi dobré zjištění. Avšak bohužel k tomuto je nutné podotknout, že na otázku, zda-li jsou lidé ochotni ubrat ze svých aktivit na úkor toho, aby získali více času pro rodinu, odpovědělo pouze cca 18%, že ano a 16%, že již něco takového doma provedli. To znamená, že stále větší část respondentů, i přes to, že vnímá trávení volného času v rodině jako investici do pozitivní atmosféry v rodině nyní i v budoucnu, není schopna / ochotna - toť otázka, zajistit si více prostoru pro trávení volného času v rodině jako celku.

3) Jak vnímají lidé spolek, kde by mohli trávit jako rodina společně volný čas?

Z dotazujících je skoro většina toho názoru, že spolek pro celou rodinu je přínosný pro všechny členy, ale také pro podporu společenské kultury v obci. Protože se lidé v obci stýkají hlavně jen při slavnostech, což je u nás asi 4x/rok, a následující početná skupina

uvádí, že společenský život žije pouze v úzkém rodinném kruhu, je evidentní, že zamýšlený spolek v obci Netvořice chybí.

Což dokazuje i další graf, kde lidé přímo odpovídají na to, že by chtěli trávit jako rodina volný čas někde, kde si najdou společné téma všichni a propojí se i s dalšími rodinami.

Rodiny z 54% nejsou ochotni, nebo nemají čas, se aktivně do spolku zapojit. Aktivním členstvím je myšleno, že by vypomáhali při brigádách, při přípravě akcí nebo by se podíleli na otevírací době areálu. Naštěstí druhá skupina a není to malé procento, by si prostor našla. Dá se usoudit, že by tuto aktivitu mohli vnímat jako společný projekt – práce na něčem, co těší všechny členy domácnosti a dává širší smysl a význam i obci.

Myslím, že pro zahájení spolku a jeho žití je to dobrá zpráva a tak hurá do práce!

ZÁVĚR

Pod pojmem volný čas si může každý z nás vybavit něco jiného. Věřím však, že si představujeme činnosti nám milé, oblíbené a dobrovolné.

Ostatně podobným způsobem definuje volný čas i odborná literatura.

V rámci daného tématu jsem měla tu možnost setkat se se zajímavými knihami, kdy mě autoři svými myšlenkami a pojetím celé problematiky utvrdili v mých názorech, postojích.

Zároveň jsem se dozvěděla mnoho potřebného a užitečného, abych mohla co nejlépe realizovat své záměry.

Cílem mé práce bylo stručně definovat jednotlivá období ve vývoji dítěte s ohledem na potřeby dětí, zmapovat dopady, jaké má dnešní uspěchaná doba na dětství dnešních dětí, rodin a společnosti z pohledu odborníků. Prostřednictvím dotazníkového šetření zjistit, jak rodiny, které jsem oslovila, využívají volný čas a na kolik rodiče vnímají, že společné trávení času je důležité. Zjistit v místě mého bydliště, jestli lidé považují spolek pro volný čas rodiny za smysluplný záměr a jestli se poptávka po spolku shledává s úvahami, jež jsou v bakalářské práci uvedeny. Dále popsat kroky k založení spolku včetně návrhu programu spolku pro trávení volného času.

Jednotlivé cíle mé práce byly naplněny. Byly definovány jednotlivé vývojové etapy dítěte s ohledem na jejich potřeby, byla rozebrána problematika nedostatku času na děti v důsledku dnešní uspěchané společnosti, dále bylo zjištěno, jakým způsobem rodiny využívají volný čas a jakou váhu mu přiřkládají. Také se mi podařilo zjistit, zda lidé v místě mého bydliště považují spolek pro volný čas jako smysluplný záměr a zda se naše pohledy na něj shodují nebo alespoň z větší části. Stručně jsem uvedla podmínky k založení spolku a v neposlední řadě jsem se také zaměřila na návrh programu pro námi chystaný spolek.

Věřím, že moje bakalářská práce se stane dobrým základem pro zahájení a fungování Spolku volného času pro rodiny v Netvořicích a zároveň inspirací k zamyšlení pro další pedagogy i rodiče dětí.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BOWLBY, John. *Vazba, teorie kvality raných vztahů mezi matkou a dítětem*. Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-670-4.

HECKMANNOVÁ, Helle. *Pomalé rodičovství*. Praha: DharmaGaia, 2016. ISBN 978-80-7436-062-6.

HERMAN, Marek. *Najděte si svého Martana*. Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-260-6070-3.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4435-3.

LANGMEIER, Josef a Dana Krejčířová. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Co děti nejvíc potřebují*. Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0853-2.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: základní duševní potřeby dítěte: dítě a lidský svět*. Praha: Grada, 2005. Pro rodiče. ISBN 80-247-0870-1.

MERTIN, Václav. *Výchovné maličkosti: průvodce výchovou dítěte do 12 let*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-857-9.

PÁVKOVÁ, Jiřina., B. Hájek a B. Hofbauer. *Pedagogika volného času*. Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5.

PAYNE, Kim John. *Jednoduché rodičovství*. Jota, 2015. ISBN 978-80-7462-862-7.

SVOBODOVÁ, Eva. *Prosociální činnosti v předškolním vzdělávání*. Praha: Raabe, 2010, ISBN 978-80-87553-64-0

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2012, ISBN 978-80-246-2153-1

VOPEL, Klaus W. *Skupinové hry pro život*. Portál, 2008.

WEBER, Andreas. *Blbinky a bláto*. DharmaGaia, 2015. ISBN 978-80-7436-057-2.

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A: DOTAZNÍKY

PŘÍLOHA B: STANOVY

PŘÍLOHA C: PROGRAM SPOLKU

PŘÍLOHA D: FOTOGRAFIE

PŘÍLOHA A: DOTAZNÍKY

Volný čas rodiny

Volný čas můžeme chápat jako časový prostor, kdy se máme možnost svobodně rozhodnout, čím se chceme zabývat, co chceme zažít, nejsme nikomu zavázáni ani odpovědni za to, jakým způsobem ho prožijeme. Pouze sami sobě.

*Povinné pole

1) Souhlasíte s úvodním tvrzením o volném čase? *

- Ano
- Spíše ano, ale s rodinou je to o kompromisech. Rodiče se musí přizpůsobit.
- Spíše ano, ale děti se musejí často přizpůsobit koníčkům rodičů.
- Ne
- Jiné: _____

2) Pokud jste rodina s dětmi, uveďte počet členů vaší domácnosti a věk dětí (např: 4 členové, 7 a 9 let). *

Vaše odpověď _____

3) V jak velké obci (městě) žijete? Popřípadě do kolonky "jiné" uveďte název. *

Do 500 obyvatel

Do 1000 obyvatel

Do 2000 obyvatel

Nad 2000 obyvatel

Jiné: _____

4) Jak tráví vaše rodina společný volný čas v týdnu?

Máme s dětmi společné zájmy a ty v rámci volného času děláme.

Přizpůsobujeme se dětem a trávíme volný čas s nimi jejich zájmy.

Netrávíme s dětmi volný čas, necháváme jim svobodnou volbu, kde, s kým a jak tráví jejich volný čas.

Organizujeme dětem jejich volný čas povinnostmi školními a domácími.

Kombinujeme vše s tím, že více volného času věnujeme povinnostem.

Kombinujeme vše s tím, že více volného času věnujeme vlastnímu programu bez nutnosti plnění školních nebo domácích povinností.

5) Jak tráví vaše rodina společný čas o víkendech? *

- Přizpůsobujeme se dětem a víkend je spíše organizovaný podle jejich zájmů.
- Máme s dětmi společné zájmy a ty v rámci volného času děláme.
- Víkend trávíme podle toho, jestli je doma práce, jaké je venku počasí atd. = necháváme víkend bez plánování, ale jsme spolu.
- Většinu víkendu si děti samy hrají se svými kamarády.
- Z víkendu trávíme většinu volného času povinnostmi (zahrada, domácnost, škola, práce).
- Z víkendu trávíme většinu volného času zábavou, která nás právě zajímá.

6) Jaké oblasti zájmů jsou pro vaši celou rodinu společné? *

- sportovní
- kulturní
- přírodní
- sociální
- duchovní
- Jiné: _____

7) Kolik si myslíte, že jsou rodiny ochotny za trávení volného času měsíčně utratit? *

- Do 1000 Kč
- Do 2000 Kč
- Do 3000 Kč
- Nad 3000 Kč

8) Jste spokojeni s nabídkou služeb pro rodiny s dětmi v obci, kde žijete? (kroužky pro děti i dospělé, společenské akce, apod.) *

- Ano
- Ne

9) Žijete v obci do 2000 obyvatel? *

- Ano
- NE

Volný čas v rodině

Jak ho vnímají rodiče předškolních dětí.

10) Myslíte si, že zdraví vašich dětí je ovlivňováno také tím, že o volném čase jste spolu a děláte činnosti, které zajímají vaše děti?

- ANO
- NE
- Nepřemýšlím nad tím.

11) Jaký je váš názor na vzrůstající tendenci trávení volného času dětí na PC či u TV?

- Podporuji to, děti se tím učí.
- Omezují to, máme nastavená pravidla.
- Nevím, jak to řešit, trápí mě to.

12) Jak často má vaše dítě přístup k TV nebo PC hrám?

- 1x/den s omezením času
- každý den bez omezení
- několikrát v týdnu, ale ne každý den, s omezením času

13) Myslíte, že ve vaší rodině jsou aktivity, které byste mohli vymazat jen pro to, abyste získali více času pro vaše děti?

- ANO
- NE
- Nikdy jsem o tom nepřemýšlel/a.
- Už jsme pár činností zrušili proto, abychom na sebe měli více času.

14) Myslíte si, že když vaše děti budou trávit víc času s vámi, že to má pozitivní vliv na atmosféru ve vaší rodině nyní, ale i do budoucna?

- ANO
- Ne
- Když jsme spolu, tak se často hádáme, takže spíš ne.

ODESLAT

Spolek pro rodiny s dětmi

Spolek pro rodiny s dětmi je místo, které je určeno všem věkovým kategoriím a kde každý může využít širokou nabídku aktivit, které v rámci svého volného času bude chtít navštěvovat. Je místem, které podporuje individualitu, rodinu a také společenskou vazbu s obyvateli a místem, kde žijí. Spolek funguje především ze spolupráce aktivních členů (rodin), čili je živým organismem pouze v případě, když jsou v obci lidé, kteří vnímají důležitost spolku podobně a sami se aktivně, dobrovolně do jeho života začleňují.

*Povinné pole

1) Myslíte si, že je spolek, určený rodinám s dětmi přínosný pro jednotlivce, rodinu a obec? *

Ano

Ne

2) V jak velké obci (městě) žijete? Uveďte do kolonky "jiné" název obce. *

Do 500 obyvatel

Do 1000 obyvatel

Nad 1000 obyvatel

Nad 2000 obyvatel

Jiné: _____

3) Jak byste charakterizovali atmosféru mezi lidmi ve vaší obci?
Vybrat můžete více odpovědí. :) *

- Lidé se dobře znají a mají zájem o veřejné dění v obci.
- Lidé se moc neznají, nemají zájem o veřejné dění v obci.
- Lidé dobře a rádi přijímají nově příchozí rodiny.
- Lidé se o nově příchozí moc nezajímají.
- Obec žije pro občany pouze při slavnostech, jinak se lidé nescházejí.
- Lidé žijí společenský život pouze v úzkém kruhu rodiny a nejbližších přátel na svých pozemcích.
- V obci je spousta možností, jak trávit společně se svými sousedy volný čas, lidé toho využívají.

4) Je ve vaší obci spolek, který nabízí aktivity celoročně pro všechny členy rodiny a podporuje soužití obyvatel? *

- Ano
- Ne

5) Pokud JE ve vaší obci spolek pro rodiny s dětmi, nabízí dostatek prostoru a zájmových programů pro děti a dospělé, jak bylo v úvodu zmíněno, takzvaně "žije"? Pokud NENÍ, odpověď přeskočte.

- Ano
- Ne
- pouze nárazově

6) Navštívili jste někdy takový spolek? *

- Ano, pouze 1x
- Ano, vícekrát
- Ano, jsme členy takového spolku.
- Ano, naše děti využívají kroužků ve spolku.
- Ne
- Ne, všechny spolky jsou pro nás v nedostupné vzdálenosti.
- Ne, máme kroužky na vícero místech a nemáme na návštěvy spolku čas.
- Ne, nemáme o sdružování s dalšími rodinami v rámci spolku zájem.

7) Kdybyste mohli navštěvovat spolek pro rodiny s dětmi, co by měl podle vás zajišťovat, aby vás zaujal a chtěli byste využít jeho služeb? Můžete uvést více odpovědí. *

- Zájmové kroužky dětí.
- Zájmové kroužky pro dospělé.
- Pravidelná setkávání rodin, které jsou členy spolku.
- Pravidelná setkávání veřejnosti - spoluobčanů.
- Hlídní dětí po škole nebo školce.
- Organizovat aktivity ve prospěch prostředí obce.
- Jiné: _____

8) Pokud máte děti PŘEDŠKOLNÍHO věku, jaké zájmové kroužky byste pro ně ve spolku uvítali? Do kolonky "jiné" můžete uvést, co vás zajímá ve vámi vybrané oblasti (např: jazykové - angličtina, pohybové - judo, apod.) Více odpovědí možné.

- jazykové
- hudební
- pohybové
- tvořivé
- poznávací
- přírodovědné
- Jiné: _____

9) Jaké zájmové kroužky byste uvítali pro děti ŠKOLNÍHO věku?
Opět postupujte jako u otázky předchozí.

- jazykové
- hudební
- pohybové
- tvořivé
- poznávací
- přírodovědné
- Jiné: _____

10) Jaké zájmové kroužky byste ve spolku uvítali pro dospělé?
Uveďte příklad, co vás zajímá v jaké oblasti, stejné, jako u otázek předchozích.

- jazykové
- hudební
- pohybové
- tvořivé
- poznávací
- organizování výletů
- naučné - pořádání vzdělávacích sezení
- Jiné: _____

11) Pro Netvořické a okolní: měli byste zájem být členy spolku pro rodiny s dětmi? Členství=členský poplatek, poskytování sounáležitosti při různých společenských akcích, čerpání výhod pro členy, které spolek bude moci poskytnout (např. využití zázemí spolku i pro soukromé akce za zvýhodněných podmínek, bezplatná účast na akcích pořádaných spolkem apod.)

Ano, rádi bychom se nad tímto sešli.

Ne, nemáme volný čas na aktivní členství ve spolku.

12) Pokud jste v předchozí otázce zvolili možnost A, napište zde své kontakty (jméno, email, telefon) a já se s vámi ráda spojím.

Vaše odpověď _____

ODESLAT

PŘÍLOHA B: STANOVY

Čl. 1.

Název a sídlo

1. Tyto stanovy jsou základním vnitřním předpisem dobrovolného seskupení osob dle nového občanského zákoníku (zákona 89/2012 Sb. dále „NOZ“) s názvem

Kotlykz.s. (dále jen „spolek“).

2. Sídlem spolku je:

Západní 269

257 44 Netvořice

Čl. 2.

Právní postavení

1. Spolek je právnickou osobou, způsobilou nabývat práva a povinnosti v souladu s platnými právními předpisy a těmito stanovami a s působností na území České republiky.

2. Spolek je dobrovolnou, neziskovou, nezávislou a nepolitickou organizací, sdružující osoby na základě společných zájmů.

Čl. 3.

Cíle a činnosti

1. Cíle spolku jsou:

- a) podporovat mezigenerační soužití a komunikaci,**
- b) vytvářet přátelské prostředí pro setkávání rodin s dětmi a iniciování aktivit, které rodiny zapojují do společenského a kulturního života,**
- c) podporovat všestranný rozvoj dětí s důrazem na podporu jejich individuálních schopností a současně na jejich harmonické začleňování do kolektivu,**
- d) sdílet informace z oblasti výchovy, rodinného života, zdravého a k přírodě šetrného životního stylu,**
- e) podporovat ženy v těhotenství a mateřství, posilování rodinných hodnot a vztahů.**

2. Hlavními činnostmi spolku jsou:

- a) sdružování osob se zájmem o děti a rodinu,**
- b) správa a provoz spolkových prostor,**
- c) poskytování spolkových prostor členům i sympatizantům za účelem naplňování cílů spolku,**
- d) organizace aktivit pro ženy a muže na rodičovské dovolené,**
- e) účast ve správních i jiných řízeních za účelem naplňování cílů spolku,**
- f) monitorování a připomínkování úkonů orgánů státní správy, neziskových i podnikatelských subjektů,**
- g) prosazování občanských práv v souladu s platnou legislativou,**
- h) spolupráce s regionálními či lokálními partnery a samosprávnými celky za účelem naplňování cílů spolku,**
- i) osvětová a vzdělávací činnost za účelem naplňování cílů spolku,**
- j) organizace volnočasových aktivit pro děti, mládež i dospělé v souladu s cíli spolku,**
- k) environmentální vzdělávání, výchova a osvěta,**
- l) podpora seniorů.**

3. Vedlejšími činnostmi spolku jsou:

a) organizování veřejných besed, seminářů, přednášek, workshopů, výstav,

dobročinných a kulturních akcí,

b) provozování tělovýchovných a sportovních zařízení,

c) organizování petičních akcí, veřejných sbírek, informačních kampaní, shromáždění a dalších aktivit za účelem naplňování cílů spolku,

d) pronájem spolkových prostor,

e) drobný prodej za účelem pokrytí nákladů na provoz spolku.

4. Spolek je nezávislý na politických stranách a hnutích a spolupracuje se všemi organizacemi a jednotlivci, jak v České republice, tak v zahraničí, které mají obdobné cíle a poslání.

5. V rozsahu a způsobem určeným zákonem a těmito stanovami spolku zastupuje spolek sdružené členy ve vztazích ke státním orgánům, jiným organizacím, fyzickým a právnickým osobám.

6. Spolek může vyvíjet k naplnění svých cílů rovněž účelnou hospodářskou činnost.

V rámci této činnosti může zakládat obchodní společnosti či zájmová sdružení, a to buď samostatně, nebo společně s jinými právními subjekty a v souladu s platnými zákony.

7. Spolek může zakládat pobočné spolky. Orgánem ustavujícím a rušícím pobočný spolek je členská schůze. Z právních jednání učiněných pobočným spolkem před zápisem do veřejného rejstříku bude společně s pobočným spolkem oprávněn i zavázán společně a nerozdílně také spolek hlavní.

Čl. 4.

Členství

1. Členem spolku se může stát každá fyzická osoba a každá právnická osoba, která souhlasí s jeho stanovami a cíli a podílí se aktivně na jeho činnosti, popřípadě ji podporuje. V případě fyzických osob mladších 15ti let je k získání členství nutný výslovný souhlas odpovědných zástupců.

2. Členství ve spolku je dvojího druhu, „Řádné“ a „Klubové“.

a) Řádným členem podle těchto stanov se rozumí člen s hlasovacím právem v nejvyšším orgánu – členské schůzi, dále jen „řádný člen“.

b) Klubovým členem podle těchto stanov se rozumí člen bez hlasovacího práva v nejvyšším orgánu – členské schůzi, dále jen „klubový člen“.

3. Přijetí klubového člena je podmíněno písemnou přihláškou a podléhá schválení předsedy.

4. Členství vzniká v okamžiku schválení členství předsedy. Členství ve spolku zaniká rozhodnutím předsedy, dále dobrovolným vystoupením člena spolku, jeho úmrtím, v případě právnické osoby také jejím zánikem – výmazem z obchodního rejstříku.

Čl. 5.

Práva a povinnosti členů spolku

1. Řádný člen je zodpovědný za správu spolkového majetku, administrativně řídí spolek a stanovuje priority spolku.

2. Řádný člen má povinnost:

a) respektovat stanovy spolku a rozhodnutí většiny členské schůze spolku,

b) podílet se na administrativní správě spolku,

- c) spravovat movitý i nemovitý majetek spolku a zachovávat jeho hodnotu,
- d) udržovat majetek který je spolku svěřen k užívání.

3. Řádný člen má právo:

- a) účastnit se členských schůzí a hlasovat na zasedáních členské schůze,
- b) podílet se na vytýčení cílů a priorit spolku,
- c) od 18ti let volit a být volen do statutárního orgánu spolku.

4. Klubový člen je zproštěn povinností na administrativě spolku a správě spolkového majetku. Jeho role je spoluvytvářet komunitu spolku, kultivovaně reprezentovat spolek a jeho hodnoty. Účastí na spolkovém životě a spolkových akcích se podílí na uchování tradic v souladu s cíli spolku.

5. Klubový člen má povinnost:

- a) respektovat stanovy a rozhodnutí orgánů spolku,
- b) chránit majetek spolku před ztrátou, zničením nebo poškozením,
- c) platit členské příspěvky.

6. Klubový člen má právo:

- a) účastnit se akcí, projektů a činností spolku za zvýhodněných podmínek,
- b) být informován o akcích, projektech a činnostech spolku,
- c) podávat návrhy k projednání členské schůzi.

Čl. 6.

Orgány spolku

1. Organizační strukturu spolku tvoří nejvyšší orgán a statutární orgán.

a) Nejvyšším orgánem je členská schůze.

b) Statutárním orgánem je předseda.

Čl. 7.

Členská schůze

1. Členská schůze je nejvyšším orgánem spolku a je tvořena řádnými členy.

Do působnosti členské schůze náleží:

a) schvalování stanov a jejich změny,

b) volba předsedy,

c) schvalování vnitřních předpisů spolku a výsledků jeho hospodaření,

d) rozhodnutí o zrušení spolku, o vstupu do likvidace a vypořádání práv a závazků a to schválením všech přítomných řádných členů,

e) zavedení členských příspěvků a stanovení jejich výše,

f) zakládání pobočného spolku,

g) administrativní řízení spolku,

h) vytváření harmonogramu aktivit spolku,

i) rozhodování o dalších otázkách, které si členská schůze vyhradí a nespádají do pravomoci předsedy.

2. Členskou schůzi svolává v případě potřeby předseda.

3. Hlasovací právo v členské schůzi mají pouze řádní členové. Členská schůze

je usnášeníschopná pouze za přítomnosti předsedy, s výjimkou členské schůze která je svolána za účelem volby předsedy. Hlasovací právo všech řádných členů je rovné.

K platnému usnesení je nutný souhlas nadpoloviční většiny všech přítomných řádných členů.

4. V případě potřeby je možno hlasovat o daných otázkách také per rollam. Hlasování pomocí e-mailové komunikace probíhá formou e-mailové odpovědi „souhlasím“, „nesouhlasím“, nebo „zdržuji se v hlasování“. Pokud člen členské schůze odpoví jednou z těchto tří forem, považuje se odpověď za účast na hlasování. Odpovědi na téma hlasování jsou platné, pokud jsou zaslány do nejzazšího termínu uvedeného v úvodním e-mailu. Hlasování per rollam se nepřipouští v případě rozhodnutí o zrušení spolku, rozhodnutí o zrušení pobočného spolku a rozhodnutí o vstupu spolku do likvidace.

Čl. 8.

Předseda

1. Předseda je statutárním orgánem spolku a zastupuje spolek na veřejnosti. Je volen členskou schůzí. Jeho funkce je doživotní.

2. Funkce předseda vzniká v okamžiku zvolení členskou schůzí. Funkce předsedy zaniká okamžikem rezignace předsedy na svou funkci nebo jeho úmrtím.

3. Do působnosti předsedy patří:

a) zastupovat spolek ve všech záležitostech na veřejnosti,

b) samostatně spolek zavazovat,

c) podávat členské schůzi zprávy o hospodaření spolku,

d) určovat priority a hlavní směřování spolku,

e) schvalovat vznik a zánik členství.

5. Pro jednotlivé úkony může předseda zmocnit k jednání jiného řádného člena spolku.

Čl. 9.

Hospodaření a majetek

1. Příjmy spolku tvoří členské příspěvky, granty a dotace, dary a příjmy z případné vedlejší činnosti v souladu s cíli spolku.
2. Výdaje spolku jsou zaměřeny na chod spolku v souladu s jeho cíli.
3. Předseda je za hospodaření spolku zodpovědný členské schůzi.

Čl. 10.

Zánik spolku

1. Spolek zaniká:

- a) rozhodnutím členské schůze, hlasují-li pro zrušení všichni řádní členové spolku,
- b) způsobem vymezeným novým občanským zákoníkem (zákon č. 89/2012 Sb.).

2. Likvidační zůstatek musí být na základě rozhodnutí členské schůze využit na účely příbuzné poslání spolku.

V Netvořicích dne

.....

předseda

PŘÍLOHA C: PROGRAM SPOLKU

- **Příloha C1: Aktivity pro rodiny**

- ✓ Oslavy svátků, významných dní v roce

- U těchto příležitostí by se rodiny podílely na výzdobě vztahující se k danému svátku, společnými silami by dětem, ale i sobě rozšiřovali dané znalosti, kulturní, historický kontext.

Především by ale u těchto příležitostí měly rodiny prožívat příjemný, odpočinkový čas, kdy největším benefitem je být pospolu.

- ✓ Pravidelně se konající sešlosti s programem

- posezení u ohně

- letní kino (promítání pro děti)

- sportovní odpoledne

- ✓ Prostory spolku jako místo, kde se mohou rodiny svobodně scházet a společně zde trávit volné chvíle

- **Příloha C2: Zájmové kroužky**

Spolek bude pro své členy nabízet mimo jiné i zájmové kroužky pro děti.

Svým zaměřením a náplní budou obohacovat stávající nabídku v místě našeho bydliště.

Zároveň reagují na poptávku a potřeby rodin, které vzešly z dotazníkového šetření.

-tvořivé(ruční práce, kutilství-tvořivé dílny)

-pohybové

-hudební

- **Příloha C3: Programy pro školy a školky**

Realizace programů pro školy a školky by pro spolek představovala možnost přivýdělku, díky kterému se mohou jeho prostory neustále zvelebovat. Dále napomůže „funkčností“ spolku jako takového, osloví více dětí, potažmo celých rodin, získá si své příznivce, členy.

Tyto programy budou realizovány:

- ve vzdělávacích institucích
- v prostorách spolku

Jedná se o:

- poznávací a naučné programy
- představení
- poskytnutí prostor pro akce pořádané vzdělávacími institucemi

Příklad poznávacího naučného programu vč. CD záznamu z tohoto programu:

Podzimní radovánky se sovičkou Maruškou

Časový rozsah: 3 měsíce

Činnostní charakteristika:

Již název tohoto tématu přinese činnosti související s podzimem, přírodou, pohybem a zdravím v tomto období. Uskuteční se vycházky do přírody s cílem pozorovat základní znaky podzimu. Budou se pozorovat změny počasí, barvy podzimní přírody, odlet stěhovavých ptáků, dozrávání podzimních plodů. Je to období podzimních prací na zahradách a polích, rozšiřujeme si znalosti o plodech podzimu i jejich využití. Zapojíme se do sběru a experimentování s materiály. Budeme si cvičit jazýčky, rytmičovat říkadla, procvičovat jemnou a hrubou motoriku. Vyrobit si draky, mraky a lístečky, společný obraz a upečeme si z podzimního ovoce. Uspořádáme drakiádu. Probereme témata

zdravého životního stylu, jak se na podzim oblékat, jak se udržovat zdravým a co dělat v případě nemoci. Hry, hádanky, písničky a pohádky budou nedílnou součástí.

Záměry programu:

- pobytem na zahradě školy a v přírodě budeme podporovat tělesný rozvoj a zdraví dětí
- podpoříme rozvoj tvořivosti a poznání při aktivitách kolem podzimu
- povedeme děti k elementárnímu chápání proměn v přírodě – pozorování rozdílů
- podpoříme rozvoj vlastních zájmů dětí na základě jejich potřeb
- podpoříme estetické vnímání a fantazírování
- povedeme děti k větší samostatnosti při práci a sebeobsluze
- postupně povedeme děti k poznání, že tak, jak se svobodně rozhodnu, ponesu za své rozhodnutí odpovědnost
- budeme podporovat celek skupiny – skupinová spolupráce v rámci her
- budeme rozvíjet schopnost přizpůsobovat se změnám
- procvičíme si základní pojmy jako je nahoře, dole, velký, malý apod.

V úrovni kompetencí

1. kompetence k učení

- povedeme děti k uplatňování získaných dovedností a zkušeností v praktických situacích

2. kompetence k řešení problémů

- řešit problémy na základě bezprostřední zkušenosti, využívat při tom svoji fantazii a předchozí zkušenosti, umět se o nápad podělit

3. kompetence komunikativní

- povedeme děti ke vstřícné komunikaci se svým okolím
- rozšíříme dětem slovní zásobu za pomoci podzimních aktivit a pojmů
- trpělivě povedeme děti k vyjadřování svých myšlenek a k naslouchání druhých

4. kompetence sociální a personální

- budeme učit děti v běžných situacích uplatňovat základní společenské návyky a pravidla
- povedeme děti, aby se podílely na společných rozhodnutích

5. kompetence činnostní a občanské

- budeme děti učit snažit se své činnosti řídit a částečně plánovat
- budeme děti učit chovat se bezpečně k sobě a ohleduplně k druhým
- budeme učit děti vnímat svou sounáležitost s přírodním prostředím
- budeme učit děti chránit si své zdraví

Charakteristika programu:

Smyslem tématu je radovat se z podzimu za pomoci zvířecího průvodce – maňáska sovičky, která děti hravou formou naladí na podzimní radovánky. Pomocí písni, říkadel, cvičení a pohádek nechá děti zažít si některé znaky podzimu tak, jako by to byly ony samy, kdo podzim dělá.

Provede je užitečnými zkušenostmi, jak o své tělo na podzim pečovat, jak pracovat s tím, co podzim produkuje a zavede je na oblohu, aby děti mohly poznat podzim i z ptačí perspektivy.

Společná práce – pečení z jablek – přinese dětem poznatek o nutnosti dodržování postupu a pravidel, aby se dílo podařilo. Povedeme děti k trpělivosti a vzájemné spolupráci, to vše s nádechem podzimního naladění.

Podzim si děti zahrají, ochutnají, ohmatají – zkrátka všemi smysly si uvědomí, že se v přírodě dějí změny a v rámci celku – celého roku – pochopí, proč tomu tak je.

Děti se potkají s podzimními říkadly a obrázky Josefa Lady. Tento dojem z obrázků jim dopřejeme prožít i s rodiči – společně pouštění draků, opékání buřtů a ochutnávka štrúdlu bude dokreslení všech radovánek, které nám podzim nabízí.

Záměry tematického celku:

Hlavním cílem je, aby si děti uvědomily, proč se v přírodě podzim děje. Jak se tato změna dotýká nás lidí, ale také zvířat a rostlin.

Aby uměly rozpoznat hlavní znaky podzimu, aby dokázaly pojmenovat základní barvy a poznaly jejich odstíny, předškoláci aby byly schopni vyjmenovat měsíce podzimu.

Individuální tvorba, na které budeme pracovat každý den – tvorba draků, mraků a listů, na konci týdne splyne do jednoho obrazu – děti poznají, že jsou součástí jedné skupiny a každý v ní má své místo.

Dílčí cíle:

Dítě a jeho tělo – uvědomění si vlastního těla, rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí, rozvoj a užívání všech smyslů, rozvoj fyzické a psychické zdatnosti, uvědomění si změny teploty a jak na pocity zimy a tepla reagujeme

Dítě a jeho psychika - záměrem tohoto dílčího cíle je podporovat duševní pohodu za jakéhokoli počasí – podzim je nevyzpytatelný, nenechat si náladu kazit sychravým ránem, podpořit psychickou zdatnost a odolnost dítěte, rozvoj jeho intelektu, řeč a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebenahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, stimulovat osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností a povzbuzovat je v dalším rozvoji poznávání a učení

Dítě a ten druhý - seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému, navazování vztahů s druhým a osvojení si základy slušného chování – situační práce – počkat, požádat, vytrvat apod., posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.), rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních, rozvoj kooperativních dovedností,

Dítě a společnost - poznávání pravidel společenského soužití ve skupině školky a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného prostředí, porozumění základním projevům verbální i neverbální komunikace, rozvoj schopnosti spolupráce a vnímat základní hodnoty při spolupodílení se na společném díle, seznamování se se světem lidí, kultury našeho národa a umění

Dítě a svět - seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě

žije a vytváření pozitivního vztahu k němu, vytváření elementárního povědomí o přírodním, kulturním prostředí, pochopení, že změny, způsobené lidskou činností, mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit - rozvoj úcty k životu ve všech formách, rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy:

- dítě zvládne rozeznat základní barvy
- dítě zná znaky podzimu
- předškoláci znají měsíce podzimu
- dítě s pomocí pohádky poznalo protiklady: světlý - tmavý, veselý - smutný, velký - malý, nahoře – dole, vpravo – vlevo
- dítě ví, jak pečovat o své zdraví na podzim
- dítě umí pracovat s nůžkami a zná pravidla použití, nakreslí oblouk, rozeznává krátkou a dlouhou čáru, klubičko
- dítě umí básničku o čápovi a písničku o červeném jablíčku

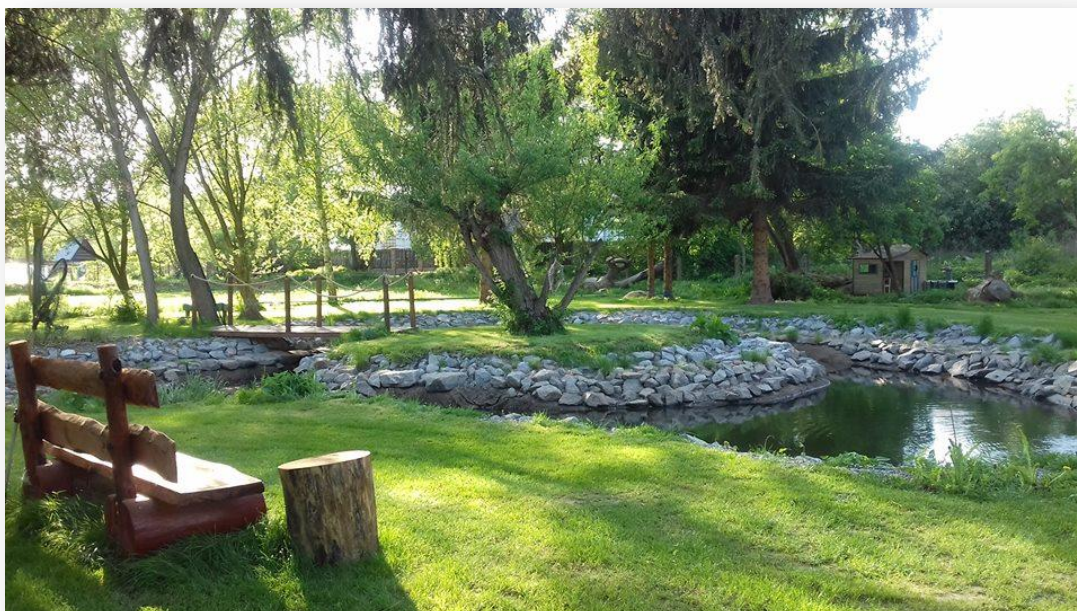
PŘÍLOHA D: FOTOGRAFIE

- Obrázek č. 1 logo spolku

Zdroj: vlastní

- Obrázek č. 2 prostředí spolku

Zdroj: vlastní

- Obrázek č. 3 prostředí spolku

Zdroj: vlastní

- Obrázek č. 4 zázemí ohniště

Zdroj: vlastní

- Obrázek č. 5 klubovna spolku

Zdroj: vlastní

- Obrázek č. 6 profil spolku na facebooku

Zdroj: vlastní

